

Opinnäytetyö

Kirjanpidon case-tehtävä taloushallintoon suuntautuneille opiskelijoille

Tekijä	Johanna Rekunen
Työn nimi	Kirjanpidon case-tehtävä taloushallintoon suuntautuneille opiskelijoille
Sivumäärä	31 (+46)
Valmistumisaika	12/2010
Työn ohjaaja	yliopettaja, kauppatieteiden tohtori Pirkko Jaatinen
Työn tilaaja	Tampereen ammattikorkeakoulu, Pirkko Jaatinen

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoite oli tuottaa opetusmateriaalia Tampereen ammattikorkeakoulun kirjanpidon ja verotuksen opetuksessa käytettäväksi. Opetusmateriaali on tarkoitettu kirjanpitoon suuntautuville opiskelijoille ja se toteutettiin kirjanpidon case-tehtävänä. Casen avulla opiskelijat voivat harjoitella yrityksen kirjanpidon tekemistä käytännössä kirjanpito-ohjelmalla.

Teoreettista tietoa opinnäytettä varten haettiin alan opetus- ja ammattikirjallisuudesta. Lisäksi tietoa saatiin Helsingin Kauppakamarin julkaisemista ajantasaisista kansiojulkaisuista. Opinnäytetyö muodostuu kahdesta eri osasta: teoreettisen viitekehyksen sisältävästä kirjallisesta raportista sekä opetusmateriaalina käytettävästä casesta liitteineen.

Kirjanpidon case-tehtävä toteutettiin laajentamalla valmis kirjanpidon tehtävä tositteet sisältäväksi kokonaisuudeksi tiliotteineen. Casen tiliotteet ja tositteet tehtiin mahdollisimman hyvin todellisuutta vastaaviksi. Case ei kuitenkaan ole täydellinen vastine työelämästä, sillä siihen sisältyvät tositteet eivät ole todellisia ja se on tarkoitettu vain opetuksessa käytettäväksi.

Opinnäytetyön aihe rajattiin keskittymällä kirjallisessa raportissa niihin osa-alueisiin, jotka olivat sekä casen kannalta olennaisia että kirjanpitoa ja verotusta käsittelevän kurssin kannalta merkittäviä. Näin käsiteltäviksi aihepiireiksi rajautuivat tositteille asetetut vaatimukset, arvonlisävero, vaihto-omaisuuden tuloutusperiaatteet, lyhytaikaiset velkainstrumentit sekä henkilöstökulut. Lisäksi opinnäytteessä käsiteltiin case-tehtävä tekovaiheineen. Teoreettinen tieto yhdistettiin käytäntöön casen kautta.

Tuloksena saatiin kirjanpidon tositteet ja tiliotteet opetusmateriaaliksi. Kirjanpidon tositteiden ja tiliotteiden toimivuutta testattiin kirjanpito-ohjelman avulla.

Writer	Johanna Rekunen
Thesis	Accounting case for students specialising in financial management
Pages	31 (+46)
Graduation time	12/2010
Thesis Supervisor	Principal Lecturer, Doctor of Science (Economics and Business Administration) Pirkko Jaatinen
Co-operating Company	TAMK University of Applied Sciences, Pirkko Jaatinen

ABSTRACT

The objective of this thesis was to produce teaching material for Tampere University of Applied Sciences (TAMK) to use in teaching accounting and taxation. The teaching material was implemented as an accounting case, and it is meant for students specialising in financial management. Students can use the case for practising with an accounting programme.

Information for this thesis was gathered from literature on education and professional literature on accounting and taxation. Additional information was found from Helsinki Chamber of Commerce's real time publications. This thesis consists of two different parts. The first part is a written report that includes the frame of reference. The second part is the accounting case with its appendices.

The accounting case was carried out by expanding an existing accounting exercise to include accounting material. Even with the documents and bank statements made the case is not a perfect counterpart of reality as it's only meant to be used for teaching.

For the written part of the thesis the theme was defined by the contents of the accounting case and the contents of the accounting and taxation courses at TAMK. Essential topics consist of the instructions concerning accounting documentation, value-added tax, entering floating assets as income on an accrual basis versus percentage of completion method, short-term foreign currency credits and staff expenses. In addition, the theme includes working through the accounting case. In this thesis, theory is combined with practice through the accounting case.

The thesis resulted in accounting material to be used as a teaching resource. The functionality of the accounting material was tested with an accounting programme.

Sisällysluettelo

1 Johdanto	5
1.1 Työn tavoite ja tausta	5
1.2 Aiheen rajaus.....	5
1.3 Työn rakenne.....	6
2 Case Parketti Expert Oy.....	7
2.1 Casen tausta	7
2.2 Casen käytännön tekeminen	7
2.3 Casen käyttäminen opetusmateriaalina	9
3 Tositteet.....	10
3.1 Tositteille asetetut vaatimukset	10
3.2 Kirjanpitoaineiston säilyttäminen	13
4 Arvonlisävero	15
4.1 Yleistä arvonlisäverosta.....	15
4.2 Verokanta	15
4.3 Kotimaan kauppa.....	16
4.4 Kansainvälinen kauppa	17
4.5 Verotili.....	18
5 Vaihto-omaisuuden tuloutusperiaatteet	20
5.1 Luovutukseen perustuva tuloutus.....	20
5.2 Osatuloutus	21
6 Lyhytaikaiset velkainstrumentit	23
6.1 Osamaksukauppa.....	23
6.2 Factoring-rahoitus.....	25
7 Henkilöstökulut.....	26
7.1 Yleistä henkilöstökuluista	26
7.2 Vuosilomapalkkajaksotus	26
8 Loppusanat	29
Lähteet	31
Liitteet.....	32
Liite 1: Case Parketti Expert Oy	32

1 Johdanto

1.1 Työn tavoite ja tausta

Kirjanpito on lakisääteinen velvoite, joka koskee sekä yrityksiä, yhdistyksiä ja säätiöitä että liike- ja ammattitoimintaa harjoittavia yksityishenkilöitä (Lindfors 2008, 13).

Tämän opinnäytetyön tavoite on tuottaa opetusmateriaalia käytettäväksi Tampereen ammatti- korkeakoulun kirjanpitoon suuntautuvien opiskelijoiden opettamisessa. Opetusmateriaali toteutetaan kirjanpidon case-tehtävänä, jonka avulla opiskelijat pääsevät harjoittelemaan yrityksen kirjanpidon tekemistä käytännössä. Tavallisimpien liiketapahtumien kirjausten lisäksi tehtävässä käsitellään yrityksen kirjanpidossa mahdollisesti esiintyviä erikoisempia tapauksia.

Opinnäytetyössä yhdistetään kirjanpidon teoria käytäntöön tarkastelemalla kirjanpidossa esiintyviä erilaisia tapauksia esimerkkiyrityksen kautta. Tehtävästä käytetään nimitystä Case Parketti Expert Oy. Kirjanpidon teoriaa varten tietoa etsittiin pääosin opetus- ja ammattikirjallisuudesta. Kirjanpidon teoriasta on olemassa paljon luotettavaa tietoa. Opinnäytetyötä varten löytyikin runsaasti tietoa sekä Tampereen ammattikorkeakoulun kirjastotietokannasta Tarkasta että Tampereen kaupunginkirjastosta. Lisäksi opinnäytetyössä hyödynnettiin Helsingin Kauppakamarin julkaisemia ajantasaisia kansiojulkaisuja.

1.2 Aiheen rajaus

Yrityksen kirjanpito ja verotus muodostavat yhdessä hyvin laajan kokonaisuuden, minkä takia tässä opinnäytetyössä on mahdotonta syventyä yksityiskohtaisesti sen kaikkiin osa-alueisiin. Tämän vuoksi raportissa tarkastellaan tarkemmin vain muutamia eri osa-alueita.

Koska tositteet ovat merkittävä osa sekä yrityksen kirjanpitoa että Case Parketti Expert Oy:n laatimista, käsitellään niitä tarkemmin tässä raportissa. Myös arvonlisäverotus on ajankohtainen aihe, erityisesti heinäkuussa 2010 voimaan tulleiden viimeisimpien muutosten takia. Vaikka arvonlisäverotuksen yhteydessä huomioidaan sekä kotimaan että ulkomaan kauppa, ei työssä puututa ulkomaankauppaan liittyviin tulliasioihin ja valuuttakurssimuutoksiin. Vaikka nämä kaksi tuleekin huomioida myös kirjanpidossa, kuuluvat ne sisältönsä puolesta enemmän esimerkiksi kansainvälistä kauppaa käsittelevälle kurssille.

Erilaisia tuloutusperiaatteita tarkastellaan lähemmin, vaikka casen esimerkkiyrityksen, Parketti Expert Oy:n tapauksessa käytössä onkin normaali luovutukseen perustuva tuloutus. Esimerkkiyrityksen toimiala mahdollistaisi kuitenkin tietyn edellytyksin osatuloutuksen käyttämisen, minkä vuoksi tätä mahdollisuutta tarkastellaankin lähemmin.

Lyhytaikaisia velkainstrumentteja tarkastellaan osamaksun ja factoring-rahoituksen osalta. Koska esimerkkiyrityksen toimiala edellyttää kalliita materiaalihankintoja, voi sille olla hyötyä erilaisen rahoitusvaihtoehtojen käyttämisestä.

Palkanlaskentaa ja palkkakirjanpitoa tarkastellaan yleisluontoisesti sekä vuosilomapalkkajakso-
tusten muodossa. Koska palkanlaskenta ei kuulu yrityksen kirjanpitoa ja verotusta käsittelevän
kurssin sisältöön, ei sen käytäntöihin syvennyttä.

1.3 Työn rakenne

Tämä opinnäytetyö koostuu kahdesta eri osasta. Ensimmäisen osan muodostavat opinnäyte-
työn liitteinä oleva case-tehtävä sekä tähän kuuluvat tiliotteet ja tositteet. Toinen osa muodostuu
opinnäytetyön kirjallisesta raportista, joka sisältää case-tehtävää tukevan teoreettisen viiteke-
hyksen kirjanpidon teorian ja lainsäädännön muodossa.

Raportin alussa käydään läpi opetusmateriaalina käytettävän case-tehtävän tekovaihetta ja
casen käyttämistä opetusmateriaalina. Luvusta 3 eteenpäin käsitellään kirjanpidon eri osa-
alueita aloittaen tositteista, joiden tekeminen oli hyvin suuri osa case-tehtävää. Luvussa 4 sy-
vennyttään arvonlisäveroon yleisesti sekä kotimaan ja ulkomaan kaupassa. Ulkomaan kaupan
yhteydessä huomioidaan sekä yhteisökauppa että yhteisön ulkopuolinen kauppa. Lisäksi arvon-
lisäveron yhteydessä huomioidaan vuoden 2010 alussa voimaan tullut verotilimuutos.

Vaihto-omaisuuden tuloutusperiaatteita tarkastellaan luvussa 5 sekä casessakin käytettävän
luovutukseen perustuvan tuloutuksen että harvinaisemman osatuloutuksen kannalta. Tuloutus-
periaatteita seuraavat luvussa 6 lyhytaikaiset velkainstrumentit, joista käsitellään osamaksu-
kauppaa sekä factoring-luottoa. Henkilöstökuluissa, joita käsitellään luvussa 7, keskitytään pää-
asiassa vuosilomapalkkajaksotuksiin.

Työn viimeisessä, kahdeksannessa luvussa pohditaan tämän opinnäytetyön tekemistä sekä
sitä, miten työ voi palvella muita opiskelijoita heidän opinnoissaan.

2 Case Parketti Expert Oy

2.1 Casen tausta

Casen lähtökohtana oli tehdä kirjanpidon tehtävä tositteineen ja tiliotteineen Tampereen ammatikorkeakoulun yrityksen kirjanpitoa ja verotusta käsittelevälle kurssille. Työn toimeksiantaja, laskentatoimen yliopettaja, kauppatieteiden tohtori Pirkko Jaatinen antoi malliksi Soile Tomperin harjoituskirjasta parkettiyrityksen kokonaistehtävän. Casetehtävän tulisi olla samantasoinen, sillä Soile Tomperin Kehittyvä kirjanpitolaitos -kirja on käytössä kurssilla. Mallitehtävässä oli valmiiksi määritelty tilinavaustiedot, sanallisesti kerrottuna tilikauden liiketapahtumat sekä tilinpäätöstiedot. Yhteensä tehtävä käsitti kaksi kuukauden mittaista tilikautta, vaikka kirjanpitolain mukaan tilikausi on pääsääntöisesti 12 kuukauden mittainen.

Sain casen tekemiseen käytännössä täysin vapaat kädet, mutta koin silti järkeväksi säilyttää tehtävän tiedoiltaan mahdollisimman samanlaisena alkuperäisen tehtävän kanssa. Pelkästään tilinavaustietojen näennäisesti täysin viaton muuttaminen olisi vaikuttanut taseen loppusummaan, hankaloittaen koko tehtävän pitämistä loogisena kokonaisuutena. Näin ollen noudatinkin alkuperäistä tehtävää melko tarkasti. Alkuperäisestä tehtävästä poiketen päivitin kuitenkin tietyt muutoksille alttiit asiat, kuten arvonalisäveroprosentit ja palkanlaskennassa käytettävät maksut, vastaamaan vuoden 2010 käytäntöjä. Lisäksi pyrin korjaamaan mahdolliset epäloogisuudet tehtävästä ottaen silti huomioon sen, että tehtävän ei ole tarkoitus olla täysin todellisuutta vastaava esimerkki, vaan tiettyjä asioita on yksinkertaistettu. Soile Tomperilta on saatu lupa case-tehtävän julkaisemiseen opinnäytetyönä.

2.2 Casen käytännön tekeminen

Ensimmäinen konkreettinen askel casen tekemisessä oli sen siirtäminen Jaatiselta saamiltani kahdelta eri paperiversiolta sähköiseen muotoon Microsoft Office Word 2007 -ohjelmalla. Samalla vertailin tehtävästä alkuperäisiä paperilla olevia versioita pyrkien löytämään niiden väliset epäloogisuudet ja korjaamaan ne heti sähköiseen muotoon. Tarkoitus oli saada tehtävä mahdollisimman käyttäjäystävälliseksi, jolloin opiskelijan energia ei tehtävää tehdessä kulu turhaan ihmettelyyn. Samalla halusin kuitenkin välttää valmiiden vastausten antamista, minkä vuoksi tehtävänannon tililuetteloon on listattu vain osa käytettävistä tileistä. Näin opiskelijat joutuvat itse miettimään, mitä tilejä käyttää kirjauksissa.

Seuraavaksi ryhdyin hahmottelemaan Parketti Expert Oy:n tiliotteita Microsoft Office Excel 2007 -ohjelmalla. Mallin tiliotteisiin sain Soile Tomperin Käytännön kirjanpito -kirjasta. Parketti Expert Oy:n tiliotteet mukailevat tehtävänannossa annettuja tilitapahtumia. Kaikkia tapahtumia opiskeli-

ja ei kuitenkaan saa pelkästään tehtävänannon tilikauden liiketapahtumia katselemalla, vaan hänen pitää osata seurata yhtä aikaa sekä tehtävänantoa että tiliotteita.

Tiliotteiden jälkeen seurasi suurin urakka, tositteiden tekeminen liiketapahtumien tueksi. Myös tositteita lähdin hahmottelemaan Microsoft Office Excel 2007 -ohjelmalla. Mallin tositteisiin hain vanhoista ostolaskuista. Vaikka pyrin tekemään tositteista mahdollisimman tarkkaan todellisuutta vastaavat, jätin tositteina toimivista osto- ja myyntilaskuista pois nykyään laskuissa vaadittavat kansainvälisen IBAN-pankkitilinumeron (International Bank Account Number) sekä pankkien BIC-osoitteet (Bank Identifier Code), sillä nämä tiedot eivät juurikaan lisää casen lisäarvoa.

Tositteiden tekemistä varten jouduin muuttamaan tehtävänannosta kaikki vanhan arvonlisäverokannan mukaiset summat heinäkuun 2010 alussa voimaan tulleiden verokantojen mukaisiksi. Käytännössä tämä tarkoitti alkuperäisen tehtävän osto- ja myyntisummien muuttamista siten, että veroton osto- tai myyntihinta eli veron peruste pysyi samana, mutta arvonlisäverollinen hinta nousi esimerkiksi 22 prosentista uuden 23 prosentin verokannan mukaiseksi. Veron perusteen pysyessä entisellään saattoivat myös tilinpäätöstiedot säilyä muuttumattomina, kun varaston arvo ei muuttunut alkuperäisestä tehtävästä.

Lisäksi päivitin tehtävään työntekijän osuuden lakisääteisestä työeläkevakuutusmaksusta (alle 53-vuotiailla 4,5 prosenttia ja 53 vuotta täyttäneiltä 5,7 prosenttia) ja työttömyysvakuutusmaksusta (palkansaajilla 0,4 prosenttia) vuoden 2010 mukaisiksi. Päivitin myös työnantajan sosiaaliturvamaksun (2,23 prosenttia palkoista) vuoden 2010 tasolle. Samalla muunsin alkuperäisessä tehtävässä maksettujen kilometrikorvausten (45 senttiä kilometriltä, kun kulkuneuvona on auto) ja päivärahojen (kokopäiväraha 36 euroa) määrät vastaamaan Verohallinnon päättämiä korvauksia vuodelle 2010. Oikeat käytettävät luvut tarkistin Helsingin Kauppakamarin ajantasaisesta Palkkakansiosista.

Kaikkien tositteiden laatiminen ei ollut aivan yksinkertaista. Jouduin jatkuvasti miettimään, onko mahdollista antaa liikaa tietoa, kun lopputuloksen on kuitenkin tarkoitus toimia opetusmateriaalina. Tästä hyvä esimerkki oli palkkatositteiden laatiminen. Sen sijaan, että olisin tehnyt oikeaoppiset palkkatositteet, joista käy ilmi kaikki lakisääteiset palkasta tehtävät suoritukset, päätin jättää ne puutteellisiksi. Näin ollen opiskelijat eivät saa valmiiksi laskettuja vastauksia, vaan heidän pitää osata laskea tietyt asiat itse.

Valmiiden vastausten antamisen lisäksi jouduin miettimään tehtävän liiallista yksityiskohtaisuutta. Casen ei kuitenkaan ole tarkoitus olla täydellinen vastine työelämästä, vaan tiettyjä asioita on melkein pakko yksinkertaistaa, jotta tehtävä pysyy tarpeeksi helppotekoisena opiskelijoiden sen hetkiseen koulutukseen ja kokemukseen sekä opetukseen käytettävään aikaan nähden. Tämän vuoksi esimerkiksi pörssinoteerattujen osakkeiden yhteydessä ei ole huomioitu varainsiirtovero (osakkeiden varainsiirtovero 1,6 %), joka tulisi maksaa kahden kuukauden kuluessa

luovutus sopimuksen tekemisestä. Myös vakuutukset tulisi todellisuudessa jaksottaa, mutta käytännössä niiden vaikutus tulokseen on niin pieni, että niitä ei casessa huomioida.

2.3 Casen käyttäminen opetusmateriaalina

Opetusmateriaali on ensisijaisesti tarkoitettu niille Tampereen ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoille, jotka ovat jo edenneet perusopintoja pidemmälle ja jotka haluavat syventää kirjanpidon osaamistaan voidakseen mahdollisesti työllistyä taloushallinnon parissa. Lähtökohtaisena oletuksena on, että tässä vaiheessa kirjanpidon opintoja opiskelijat osaavat hallita laajempia kirjanpidon kokonaisuuksia ja kykenevät ratkaisemaan eteen tulevia ongelmia.

Case Parketti Expert Oy:n tarkoitus on tukea kirjanpidon opiskelijoiden oppimista käytännönläheisesti. Casen avulla opiskelija voi harjoitella sekä tavanomaisempien osto- ja myyntitapahtumien kirjaamista että vaativampia, esimerkiksi factoring-luottoon liittyviä, kirjauksia. Lisäksi casessa käytössä oleva lyhyt, vain kuukauden mittainen tilikausi mahdollistaa tilinpäätöksen harjoittelemista kahteen kertaan saman tehtävän aikana. Harjoittelemalla Parketti Expert Oy:n tapahtumien kirjaamista Tampereen ammattikorkeakoulussa käytössä olevalla Econet Pro -ohjelmalla opiskelijat saavat rutiinien muodostumisen kannalta tärkeää kokemusta.

Case Parketti Expert Oy on tarkoitettu opiskeltavaksi itsenäisesti yrityksen kirjanpitoa ja verotusta käsittelevän kurssin lähituntien aikana, jolloin opettajan ohjaus on tarvittaessa nopeasti saatavilla. Suurimman hyödyn opiskelijat saavat itsenäisestä työskentelystä, mutta casen voi myös halutessa tehdä esimerkiksi parityönä. Opiskelijoiden saatua tehtävän valmiiksi on opettajan hyvä käydä se opiskelijoiden kanssa läpi kiinnittäen huomiota ainakin erikoisempiin tapauksiin.

3 Tositteet

Koska tositteet ovat todistusaineistoa liiketapahtumista, on kirjanpitolaissa määrätty, että jokaisen kirjanpitoon tehdyn kirjauksen on perustuttava päivättyyn ja numeroituun tositteeseen, jonka tehtävänä on todentaa liiketapahtuma. Tosite voi olla joko sähköisessä tai perinteisessä paperisessa muodossa. Varsinaisten tositteiden lisäksi myös niiden liitteet, liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto sekä täsmäytysselvitykset ovat kirjanpidon tositemaineistoa.

Tositteita voivat olla esimerkiksi erilaiset osto- ja myyntilaskut, matkalaskut ja käteishankintalaskut, palkkalistat sekä maksukuitit. Jotta tositteiden tiedot säilyisivät, pitää niiden olla arkistointikelpoisia eli pysyvällä tavalla laadittuja. Tositteet voidaan myös jakaa tapahtumatyyppin mukaan eri tosittelajeihin, esimerkiksi kassa- ja pankkitilitositteisiin, osto- ja myyntilaskuihin sekä muihin tositteisiin.

Koska kirjaaminen edellyttää tositetta, on kaikista kirjanpidon tapahtumista - menoista, tuloista, rahoitustapahtumista sekä näiden oikaisu- ja siirtokirjauksista - oltava tosite. Tosite pitää laatia itse, jos sitä ei saada ulkopuoliselta.

3.1 Tositteille asetetut vaatimukset

Menotositteen pitää ensisijaisesti olla ulkopuolisen antama. Menokirjaus on myös syytä tehdä aina alkuperäiseltä tositteelta, eikä esimerkiksi laskukopiolta, koska kopiolta kirjattaessa on vaarana, että tosite kirjataan kahteen kertaan menoksi kirjanpitoon. (Kirjanpitokansio 2010, A7.)

Menotositteesta pitää käydä ilmi, mitä on ostettu, kuinka paljon, mihin hintaan ja keneltä. Jos ostettu tavara ei selviä itse laskusta, pitää liitteenä olla esimerkiksi lähetysluettelo tai kuormakirja, josta tieto käy ilmi. Jos tosite on esimerkiksi lämpöpaperille tulostettu kuitti, joka ei kestä pidempää säilytystä, pitää siitä ottaa kopio. (Lindfors 2008, 23.)

Tositteeseen on syytä tehdä lisäselvennys, jos siitä ei käy ilmi, miten se liittyy liiketoimintaan. Esimerkiksi matkakustannuksista voidaan tehdä matkalasku, johon liitetään kaikki matkaan liittyvät kuitit sekä selvitetään muun muassa matkan tarkoitus. Edustusmenoja koskeviin tositteisiin taas tulee merkitä tieto tilaisuuden tarkoituksesta ja siihen osallistuneista henkilöistä. Koska neuvottelu-, edustus-, matka- ja koulutuskulut ovat usein verottajan erityisen mielenkiinnon kohteina, kannattaa niihin heti lisätä riittävät selvitykset. (Lindfors 2008, 23–24.)

Myyntilaskujen alkuperäiset kappaleet annetaan asiakkaille menotositteeksi, joten *tulotosite* on yleensä kopio. Tulotositteesta tai sen liitteestä pitää käydä ilmi myyty tavara tai palvelu sekä luovutusajankohta. Kirjanpitolaissa ei ole ehdotonta vaatimusta ostajan yksilöinnistä, mutta ar-

vonlisäverolaki edellyttää ostajan nimi- ja osoitetietojen merkinnän, kun laskun loppusumma on yli 250 euroa. (Kirjanpitokansio 2010, A7.)

Maksutositteen pitää ensisijaisesti olla maksun saajan tai maksun välittäneen rahalaitoksen antama. Käteisostosta saadaan myyjältä kuitti, kun taas pankin välityksellä maksetusta laskusta toimii maksutositteena pankin tiliote. Tiliote voi maksutositteen lisäksi toimia myös meno- tai tulotositteena, jos se sisältää riittävästi yksilöidyt tiedot joko yksin tai yhdessä laskun kanssa. (Tomperi 2007, 42.)

Maksutositteita ovat käteiskuittien ja pankin tiliotteiden lisäksi tiliotteen liitteenä olevat erittelyt saapuneista viitemaksuista, laskujen maksupalvelun erittelyt sekä erittelyt toistuvaissuorituksina maksetuista palkoista. Maksutositteeseen saattaa liittyä myös erillisiä asiakirjoja, jotka muodostavat yhdessä kirjanpidon tositteen. (Lindfors 2008, 24.)

Virheellinen kirjanpitomerkintä voidaan tilikauden aikana oikaista ilman uutta tositetta. Korjausmerkintä voi olla esimerkiksi aiemman viennin, päivämäärän, rahamäärän tai vientiselitteen korjaus tai kirjanpitovientien lisääminen tositteeseen. Alkuperäisiä kirjanpitomerkintöjä ei kuitenkaan saa poistaa, vaan ne on jätettävä korjausmerkintöjen ohella näkyviin. (Kirjanpitokansio 2010, A7.)

Arvonlisäverovelvollisessa toiminnassa myyjän on annettava ostajalle tosite tavaran tai palvelun myynnistä ostajan ollessa toinen yritys. Jotta ostaja saa vähentää arvonlisäveron, pitää tositteessa kuitenkin olla tietyt merkinnät.

Arvonlisäverolaissa (2003, 22:209 b §) on määritelty arvonlisäveron vähennysoikeuteen vaadittavat merkinnät. Näitä merkintöjä ovat:

- myyjän ja ostajan nimi ja osoite
- laskun antamispäivä
- juokseva laskunumero
- myyjän arvonlisäverotunniste
- ostajan arvonlisäverotunniste, jos ostaja on ostosta verovelvollinen tai kyse on yhteisömyynnistä
- myytyjen tavaroiden määrä ja luonne sekä palvelujen laajuus ja luonne
- tavaroiden toimituspäivä, palvelujen suorituspäivä ja ennakkomaksun maksupäivä, jos se ei ole sama kuin laskun antamispäivä
- verokanta
- suoritettavan veron määrä euroissa
- veron peruste verokannoittain, yksikköhinta ilman veroa sekä mahdolliset hyvitykset ja alennukset, mikäli niitä ei ole huomioitu yksikkö hinnassa

- verottomuuden peruste tai viittaus asianomaiseen säännökseen, jos myynnistä ei ole suoritettavaa veroa tai jos ostaja on kaupasta verovelvollinen
- jos laskulla muutetaan aikaisemmin annettua laskua, pitää olla yksiselitteinen viittaus tähän.

Kevennettyjä laskumerkintöjä ovat laskun antamispäivä, myyjän nimi ja arvonlisäverotunniste, myytyjen tavaroiden määrä ja luonne sekä palvelujen luonne ja suoritettavan veron määrä verokannoittain tai veron peruste verokannoittain. Kevennettyjä laskumerkintöjä voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun kyse on loppusummaltaan enintään 250 euron laskusta, vähittäiskaupasta tai siihen rinnastettavasta myyntitoiminnasta. Myös pysäköintimittarien ja vastaavien laitteiden tulostamiin tositteisiin riittävät kevennetyt laskumerkinnät. (Kirjanpitolainsäädäntö 2010, A7.)

Case Parketti Expert Oy:ssä (Liite 1) esiintyvät tositteet ovat enimmäkseen osto- ja myyntilaskuja. Osa casessa esiintyvistä osto- ja myyntilaskuista eivät välttämättä yksinään kelpaa kirjanpidon tositteiksi, sillä niiltä saattaa puuttua riittävän tarkkaan yksilöidyt tiedot ostetuista tai myytyistä tavaroista tai palveluista. Tällöin laskun liitteenä tulisi olla esimerkiksi juuri lähetysluettelo, jolta kaupan kohde selviää yksityiskohtaisesti. Laskussa on tällöin myös maininta mahdollisesta liitteestä.

Verotilille maksettavista suorituksista ei ole casen (Liite 1) tapauksessa erillisiä tositteita, joten kirjaukset tehdään tiliotteiden perusteella. Tosiasiassa sekä arvonlisäveron että työnantajasuorustusten maksua varten voitaisiin tulostaa tositteet joko suoraan kirjanpito-ohjelmasta tai verotilipalvelun kautta. Verotilille maksettavat maksut kannattaa ehdottomasti muistaa maksaa ajallaan, sillä viivästysseuraamukset voivat olla hyvin suuret varsinkin yrityksillä, jotka maksavat runsaasti palkkoja tai joille kertyy verokauden aikana paljon suoritettavaa arvonlisäveroa.

Lainan lyhennystä kirjatessa tositteena käytetään casen (Liite 1) tapauksessa pankilta saatua ennakoilmoitusta velan maksun erääntymisestä. Myös casessa esiintyvältä Factoring Luotto Oy:ltä saatua laskelmaa voidaan käyttää tositteena kirjanpidossa, sillä siltä käy tositteissa vaa-dittavat tiedot ilmi.

Casessa (Liite 1) esiintyvä palkkatosite on jätetty puutteelliseksi opiskelijoiden oppimisen edistämiseksi eikä se siten kelpaisi kirjanpidon tositteeksi. Tositteella näkyvien palkkojen, ennakonpidätysten sekä matkakorvausten lisäksi tulisi tositteella eritellä myös lakisääteiset henkilösivukulut, kuten esimerkiksi työnantajan eläkevakuutusmaksut, sosiaaliturvamaksut ja tapaturmavakuutusmaksut. Lisäksi yrityksen mahdollista kustannusseurantaa helpottaisi, jos jokaisen työntekijän osuudet palkoista ja henkilösivukuluista olisi valmiiksi eritelty.

Tositteen avulla tulee olla mahdollista toistaa alkuperäinen kirjaus muuttumattomana. Jos peruskirjanpidosta ei käy ilmi eikä muutenkaan ole selvää, miten liiketapahtuma on kirjattu, pitää

tositteessa olla merkintä käytetyistä tileistä (Kirjanpitolaki 1997 2:5.1 §). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tositteelle kannattaa merkitä tiliöinnit eli merkinnät siitä, mille kirjanpidon tileille tositteen tapahtumat kirjataan. Jos kirjattavia tositteita on paljon, saattaa käytännössä osoittautua toimivammaksi merkitä tiliöinnit tositteisiin jo ennen kuin niitä ryhdytään kirjaamaan kirjanpito-ohjelmaan. Mikään ei kuitenkaan estä merkitsemästä tiliöintejä sitä mukaa kuin tositteita kirjataan. Tiliöintien merkitseminen tositteisiin soveltuu erityisesti perinteiseen paperiseen kirjanpitoon ja tositteisiin palaaminen onkin huomattavasti helpompaa, kun kirjaukseen käytetyt tilit voi nähdä heti tositetta katsoessa.

3.2 Kirjanpitoaineiston säilyttäminen

Kirjanpitolaissa ja arvonlisäverolaissa on määrätty kirjanpitoaineiston säilyttämisestä. Kahdesta eri säilytysajasta pidempi, kymmenen vuoden säilytysaika koskee tasekirjaa, liitetieto- ja taseerittelyjä, kirjanpitokirjoja sekä tilikarttaa. Tositteita sen sijaan tulee säilyttää kuusi vuotta sen kalenterivuoden lopusta, jonka aikana tilikausi päättyy. On kuitenkin syytä muistaa, että tilikauden ei 12 kuukauden pituudestaan huolimatta tarvitse mukailla kalenterivuotta, vaan se voi alkaa esimerkiksi kesken kalenterivuoden ja siten myös päättyä jo ennen kalenterivuoden loppua. Lyhyempi kuuden vuoden säilytysaika koskee tositteiden lisäksi myös viranomaisilmoituksia, kuten arvonlisäveroilmoituksia, koneellisen kirjanpidon täsmäytyselvityksiä sekä muuta kirjanpitoaineistoa.

Kirjanpitovelvollinen on itse vastuussa kirjanpitoaineiston asianmukaisesta säilyttämisestä. Yleensä kirjanpitoaineistoa on säilytettävä Suomessa, mutta tositteita ja muuta kirjanpitoaineistoa saa myös säilyttää sähköisenä tallenteena toisessa EU-jäsenvaltiossa sillä edellytyksellä, että niihin on aina mahdollista saada tosiaikainen tietokoneyhteys. Lisäksi tietojen on oltava saatettavissa selväkieliseen kirjalliseen muotoon. Kirjanpitoaineistoa on säilytettävä säädetty aika myös toiminnan päättymisen jälkeen. (Kirjanpitokansio 2010, A8.)

Mikäli kirjanpidossa ei ole käytetty paperitositteita, tulee kirjanpitoaineisto säilyttää tilikauden aikana kahdella koneellisella tietovälineellä. Tilinpäätöstä laatiessa aineisto on siirrettävä pysyvään säilytykseen. Pysyväissäilytykseen käytetään kahta eri tietovälinettä, joiden tietoja ei tallennuksen jälkeen voi muuttaa. Sähköisen arkistoinnin voi antaa ulkopuolisen palveluntarjoajan hoidettavaksi, mutta vastuu kirjanpitoaineiston säilyttämisestä on silti kirjanpitovelvollisella. (Kirjanpitokansio 2010, A8.)

Kirjanpitoaineiston säilyttämiselle on useampia syitä, joista yksi on viranomaisten, esimerkiksi verottajan, mahdollisesti osoittama kiinnostus niitä kohtaan. Kirjanpitoaineiston säilyttämisestä on kuitenkin hyötyä myös niille henkilöille, jotka vastaavat yrityksen kirjanpidosta. Edellisten tilikausien tositteisiin voi tarvittaessa palata tarkistamaan esimerkiksi harvemmin esiintyviä tapauksia. Tilitoimistojen näkökulmasta katsottuna taas tositteisiin on erityisesti silloin hyvä pääs-

tä käsiksi, kun yrityksen kirjanpidosta huolehtiva henkilö vaihtuu. Uuden kirjanpitäjän on helpompaa perehtyä yritykseen, sen toimintoihin ja sen kirjanpitoon kirjanpitoaineistoon tutustumalla.

Vaikka sähköiset tositteet ovatkin huomattavasti helpompia arkistoinnin kannalta, ei perinteiset paperisetkaan tositteet ole huono ratkaisu, ainoastaan tilaavievä. Monille paperisten tositteiden selailu saattaa kuitenkin olla konkreettisempaa ja erityisesti miellyttävämpää nykyaikana, jolloin suurin osa työstä tehdään tietokoneen näyttöpäätettä tuijottaen.

4 Arvonlisävero

4.1 Yleistä arvonlisäverosta

Arvonlisävero on *kulutusvero* ja se on tarkoitettu lopullisen kuluttajan maksettavaksi. Arvonlisäverolle on ominaista laaja veropohja, laajat vähennysoikeudet sekä veron kantaminen kaikissa vaihdannan vaiheissa. Veron kertautuminen on vähäistä ja arvonlisävero soveltuukin hyvin hyödykkeiden kansainväliseen vaihdantaan. Suurelta osin tämän vuoksi arvonlisäverojärjestelmä alun perin valittiin Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisen perustaksi. (Niskakangas 2009, 123-124.)

Arvonlisäverotuksessa *verovelvollinen* on tavarán tai palvelun myyjä, joka vastiketta vastaan luovuttaa ostajalle verollisen tavarán tai palvelun. Lisäksi verovelvollisuuden edellytyksenä on, että myyjä harjoittaa toimintaansa liiketoiminnan muodossa. Poikkeuksellisesti verovelvollinen voi olla myös tavarán tai palvelun ostaja. Liiketoiminnan harjoittajan yritysmuodolla ei ole merkitystä, vaan kaikki liiketoimintaa harjoittavat tahot ovat verovelvollisia liiketoiminnan muodossa harjoittamastaan liiketoiminnasta. (Alvkansio 2010, F1.)

Verovelvollisuuden siirtyessä myyjältä ostajalle puhutaan käänteisestä verovelvollisuudesta. Käännettyä verovelvollisuutta käytetään, jotta myyjän ei aina tarvitsisi rekisteröityä toisessa maassa tapahtuneiden myyntiensä johdosta kyseiseen maahan verovelvolliseksi. Myyntimääsäännökset ratkaisevat tavarán ja palvelun myyntimaan. Jos ulkomaiselle yritykselle ei ole muodostunut kiinteää toimipaikkaa Suomeen, siirtyy yrityksen verovelvollisuus Suomeen myydyistä tavaroista tai palveluista suomalaiselle ostajalle, ei kuitenkaan yksityishenkilölle tai toiselle ulkomaiselle yritykselle, joka ei ole verovelvollinen Suomessa.

Liikevaihdoltaan vähäisestä toiminnasta ei kuitenkaan ole pakko olla arvonlisäverovelvollinen. Vähäisenä liiketoimintaa pidetään silloin, kun tilikauden liikevaihto on alle 8 500 euroa. Myös vähäisen liiketoiminnan raja koskee kaikkia liiketoiminnan harjoittajia yritysmuodosta riippumatta. Raja ei kuitenkaan koske kuntia eikä ulkomaalaisia, joilla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa, vaan nämä tahot ovat edelleen verovelvollisia Suomessa harjoittamastaan liiketoiminnasta. (Alvkansio 2010, F2.)

4.2 Verokanta

Kaikki verokannat nousivat 1.7.2010 yhdellä prosenttiyksiköllä. Yleinen arvonlisäveroprosentti, joka on 23 prosenttia entisen 22 prosentin sijaan, koskee kaikkia niitä arvonlisäverollisia tavarán ja palvelun myyntejä, joihin ei ole laissa määrättä sovellettavaksi alempaa verokantaa.

Alennetuista verokannoista 13 prosenttia (entinen 12 prosenttia) koskee elintarvikkeita ja rehuaineita. Lisäksi 1.7.2010 alkaen ravintoloissa myydyn ja tarjoillun ruuan veroprosentti laski 13 prosenttiin. Elintarvikkeisiin ei lasketa eläviä eläimiä, vesijohtovettä, alkoholijuomia ja tupakka- valmisteita, vaan niiden myyntiin sovelletaan yleistä veroprosenttia. Alennettu 9 prosentin verokanta koskee muun muassa henkilökuljetus-, majoitus- ja liikuntapalveluita, kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien pääsymaksuja, kirjoja sekä lääkkeitä ja lääkevalmisteita. (Alvkansio 2010, E1.)

Vaikka lähtökohtaisesti kaikki Suomessa tapahtuva tavaroiden ja palveluiden myynti on arvonlisäverollista, on arvonlisäverolaissa säädetty myös myynnin verottomuudesta. Verottomasta eli arvonlisäverotuksen ulkopuolisesta myynnistä voidaan erottaa vielä niin sanottu nollaverokannan alainen myynti.

Veroton myynti ja nollaverokannan alainen myynti eroavat toisistaan myyntiä varten tehtyjen hankintojen vähennysoikeuden suhteen. Yritys ei saa vähentää arvonlisäveroa arvonlisäverotuksen ulkopuolisiin myynteihin liittyvistä hankinnoista. Sen sijaan nollaverokannan alaisten myyntien osalta myyjällä on täysi vähennysoikeus. Nollaverokannan alaista toimintaa ovat esimerkiksi sanoma- ja aikakauslehtien tilausmyynnit ja usein myös myynti kansainvälisessä tilanteessa. Arvonlisäverotuksen ulkopuolisia myyntejä taas ovat esimerkiksi terveyden- ja sairaanhoidopalvelut. (Alvkansio 2010, D2.)

4.3 Kotimaan kauppa

Arvonlisävero kohdistuu lähes kaikkiin kotimaassa kulutettuihin tavaroihin ja palveluihin. Yritysten välisessä kaupassa arvonlisäveroa kohdellaan läpikulkueränä, sillä se on tarkoitettu lopullisen kuluttajan maksettavaksi.

Arvonlisäverovelvolliset yritykset saavat *laajan vähennysoikeuden* ansiosta vähentää periaatteessa kaikkiin liiketoimintaa varten tehtyihin ostoihin sisältyvän veron. Arvonlisäverojärjestelmän laaja veropohja takaa sen, että yrityksen ostoihin ei sisälly piilevää veroa, sillä myyjä on jo voinut vähentää omiin hankintoihinsa sisältyvän veron. Sen sijaan hyödykkeen ostohintaan sisältyvän avoimen veron ostajayritys voi vähentää. Laaja veropohja ja laaja vähennysoikeus takaavat lisäksi myös sen, että kuluttajan ostaman tuotteen hintaan sisältyy veroa vain verokannan osoittaman määrän verran. (Äärilä & Nyrhinen 2005, 24–26.)

Arvonlisäveron laajalle vähennysoikeudelle on asetettu myös edellytykset. Verovelvollinen ostaja saa vähentää ostamastaan tavarasta tai palvelusta suoritettavan arvonlisäveron, jos hankinta on tehty ostajan verollista liiketoimintaa varten ja jos myyjä on arvonlisäverovelvollinen kyseisestä mynnistä. Lisäksi ostajalla pitää olla hankinnasta tosite, josta näkee mynnistä suoritettavan veron määrän. Tositteen pitää myös olla osoitettu sille verovelvolliselle, joka on vähennystä tekemässä. (Alvkansio 2010, G2.)

Case Parketti Expert Oy:ssä (Liite 1) esimerkkiyrityksen liiketoiminta on yleisen arvonlisäverokannan alaista ja siten yritys lisää myynteihinsä 23 prosenttia arvonlisäveroa. Vastaavasti Parketti Expert Oy saa vähentää kaikista liiketoimintaansa varten tehdyistä ostoista niihin sisältyvän arvonlisäveron. Myös puhelin- ja sähkölaskut voidaan laskea mukaan näihin ostoihin. Myynteihin lisätty arvonlisäveron osuus on suoritettavaa veroa ja vastaavasti ostoihin sisältyvä arvonlisäveron osuus on vähennettävää veroa. Kun verokaudelle kohdistettavista suoritettavista veroista vähennetään samalle kaudelle kohdistettavat vähennettävät verot, saadaan verokauden tilitettävä vero.

Casessa (Liite 1) Parketti Expert Oy on luottokortilla maksanut myös pakettiauton korjauksia ja polttoaineita. Pakettiauton polttoaineisiin ja korjauksiin sisältyvä arvonlisävero voidaan kirjata ostojen arvonlisäverosaamisiin, sillä pakettiautoa voidaan käyttää yrityksen liiketoiminnassa esimerkiksi materiaalien kuljettamiseen. Henkilöautoon liittyvistä kuluista ei saa vähentää arvonlisäveroa, jos henkilöauto ei ole käytössä yksinomaan liiketoiminnassa. Casessa pakettiautoon liittyvät ostot on siis tehty yrityksen liiketoimintaa varten, jolloin yritys saa vähentää näihin ostoihin sisältyvän veron pienentäen siten verokauden tilitettävän veron määrää.

4.4 Kansainvälinen kauppa

Arvonlisäverolain myyntimaasäännökset auttavat määrittelemään, milloin tavarat tai palvelun myynti tapahtuu Suomessa. Jos myyntimaa on Suomi, sovelletaan myyntiin Suomen arvonlisäverolakia, ja jos myyntimaa on toinen EU-maa, sovelletaan myyntiin kyseisen maan arvonlisäverolakia. (Niskakangas 2009, 133–136.)

Tavaroiden myynti ulkomaille on verotonta ja niin sanotusti palautukseen oikeuttavaa toimintaa. Tavarasta maksetaan sen maan vero, jossa se kulutetaan, sen sijaan että maksettaisiin esimerkiksi valmistus- tai myyntimaan veroa. Ulkomaille myynnin verottomuudelle on kuitenkin säädetty Arvonlisäverolaissa yksityiskohtaiset edellytykset. Jos nämä edellytykset eivät täyty, on myynti verollista. (Niskakangas 2009, 133–136.)

Tavarat myynti toiseen yhteisömaahan on arvonlisäverotonta yhteisömyyntiä, jos tavara kuljetetaan Suomesta toiseen yhteisömaahan ostajalle, joka on arvonlisäverovelvollinen jossain toisessa yhteisömaassa kuin Suomessa. (Niskakangas 2009, 133–136.)

Yhteisökaupassa on muistettava, että kyseessä on aina tavarakauppa. Myyjä osoittaa ostajan arvonlisäverovelvollisuuden merkitsemällä laskuun oman arvonlisäverotunnisteensa lisäksi ostajan arvonlisäverotunnisteen. Tällöin hän saa myydä tavarat verottomina.

Case Parketti Expert Oy:n (Liite 1) tapauksessa myydään parkettia Schultz AG:lle Saksaan. Koska kyseessä on tavaran myynti toiseen yhteisömaahan eli Saksaan, kohdellaan myyntiä arvonlisäverottomana yhteisömyyntinä. Laskuun merkitään sekä myyjän että ostajan arvonlisäverotunnisteet sekä merkintä nollaverokannan alaisesta myynnistä. Tavarat Saksaan kuljettaa kolmas osapuoli, suomalainen kuljetusalan yritys. Saksalainen Schultz AG kohtelee ostoaan verollisena yhteisöhankintana Saksassa.

Tavaran myynti yhteisön ulkopuolelle on arvonlisäverotonta, jos tavara kuljetetaan suoraan myyjältä yhteisön ulkopuolelle ja kuljetuksen suorittaa joko myyjä tai ulkopuolinen kuljetusliike myyjän tai ostajan toimeksiannosta. Siinä tapauksessa, että ostaja suorittaa kuljetuksen omalla kuljetuskalustollaan, on ostajan lisäksi oltava ulkomainen elinkeinonharjoittaja, joka ei ole Suomessa verovelvollinen. (Niskakangas 2009, 133–136.)

Parketti Expert Oy (Liite 1) myy parkettia Norjaan Bergen Bruk AS:lle. Tavaran kuljetuksen ostajalle oletetaan tapahtuvan myyjän toimesta. Tavaran myynti tapahtuu esimerkissä yhteisön ulkopuolelle Norjaan, jolloin kyseessä on arvonlisäveroton myynti. Laskulle merkitään myyjän arvonlisäverotunniste sekä myyntihinta Norjan kruunuissa.

4.5 Verotili

Vuoden 2010 alussa tuli voimaan Verotililaki. Lakiuudistus toi mukanaan merkittäviä muutoksia muun muassa verotilijärjestelmän alaan kuuluvien maksujen ja verojen ilmoittamiseen, maksamiseen, maksuunpanoon sekä perintään. Nämä muutokset koskivat esimerkiksi ilmoitusten ja maksujen eräpäiviä, lomakkeita sekä verokautta.

Verotilihankkeen ensimmäisessä vaiheessa, joka tuli voimaan 1.1.2010, verotilijärjestelmän piiriin tulivat oma-aloitteiset verot, kuten arvonlisävero, ennakonpidätykset, työnantajan sosiaaliturvamaksu, lähdeverot sekä arpajaisvero. Ensimmäinen vaihe koski ainoastaan yritysasiakkaita, mutta myöhemmin on tarkoitus saattaa kaikki verot verotilijärjestelmään. (Alvkansio 2010, C1.)

Käytännössä verotili toimii siten, että Verohallinto perustaa verotilijärjestelmään jokaiselle verovelvolliselle oman verotilin. Verotilille merkitään verovelvollisen maksuvelvoitteet annettujen ilmoitusten mukaisina. Hyvitteet puolestaan merkitään tilille tulleiden maksusuoritteiden perusteella. Verotili täsmäytetään aina kuukauden 20. päivä, minkä jälkeen verovelvollinen saa täsmäytyksestä sekä paperisen että sähköisen tiliotteen. Myöhemmin verotili muuttuu kokonaan sähköiseksi. (Alvkansio 2010, C1.)

Tammikuun 2010 alusta lähtien käytäntöön tulleella kausiveroilmoituksella ilmoitetaan kaikki verotilin kautta ilmoitettavat verot. Kausiveroilmoituksen ja kansainvälisen palvelukaupan rapor-

tointivelvoitteiden laajenemisen myötä arvonlisäverotiedot on ilmoitettava entistä huomattavasti yksityiskohtaisemmin. (Alvkansio 2010, C1.)

Käytännössä Verotililain muutokset taloushallinnon töihin näkyvät parhaiten ehkä juuri kausiveroilmoituksessa ja maksupäivissä. Entisten eri ilmoitus- ja maksupäivien sijaan on nykyään käytössä vain yksi päivämäärä, joka koskee muun muassa arvonlisäveroa ja työnantajasuorituksia. Arvonlisäveron ilmoitus- ja maksupäivä on seuraavan toisen kuukauden 12. päivä ja työnantajan sosiaaliturvamaksujen ja ennakonpidätysten ilmoitus- ja maksupäivä on seuraavan kuukauden 12. päivä. Poikkeuksen ilmoitus- ja maksupäiviin muodostavat ainoastaan yritykset, jotka ovat liikevaihtonsa pienuudesta johtuen saaneet myöntävän päätöksen verokauden pidentämisestä joko neljännesvuoteen tai kalenterivuoteen.

Kausiveroilmoituksen voi tehdä joko käyttämällä verohallituksen vahvistamaa ilmoituslomaketta tai verohallinnon sähköistä verotilipalvelua. Pääsääntöisesti ilmoittamiseen tulee kuitenkin käyttää sähköistä verotilipalvelua ja tämä on myös käytännössä osoittautunut paperilomaketta helpommaksi tavaksi, sillä lomakkeen postittaminen eräpäivänä ei enää riitä, vaan sen tulee olla perillä jo kyseisen kuukauden 7. päivänä. Sähköinen ilmoittaminen vähentääkin taloushallinnon parissa työskentelevien henkilöiden kuukauden vaihteisiin ajoittuvaa kiirettä.

Verotililain myötä yritys maksaa kaikki suoritukset verovelvolliskohtaisella viitenumerollaan omalle verotililleen. Maksu on suoritettu ajoissa, jos se on todistettavasti veloitettu verovelvollisen tililtä viimeistään eräpäivänä. Siinä tapauksessa, että joko kausiveroilmoitus tai maksu on myöhässä, ovat viivästysseuraamukset merkittävät. Kausiveroilmoituksen myöhästymisestä seuraa myöhästymismaksu, joka tulee maksaa. Myöhästyneet maksut taas tulee maksaa oma-aloitteisesti viivästyskorkoineen. Vastaavasti eräpäivää aikaisemmin maksetuista suorituksista verotilille voi kertyä pientä korkoa verovelvollisen eduksi.

Verotilin käyttöönotto saattaa pitkällä aikavälillä helpottaa esimerkiksi tilitoimistojen työtä, kunhan muutoksen aiheuttama ylimääräinen työmäärä tasaantuu entiselleen ja uudet rutiinit saadaan omaksuttua.

5 Vaihto-omaisuuden tuloutusperiaatteet

Yrityksen tuloslaskelmasta pitää käydä ilmi, miten tilikauden tulos on syntynyt. Tuloslaskelmas-
sa esitellään tilikauden tuotot, jotka ovat tilikaudelle kuuluva osa yrityksen tuloista, sekä kulut,
jotka ovat tilikauden osuus yrityksen menoista. Tulojen ja menojen jaksotuksessa käytetään
normaalisti suoriteperustetta, mutta tulojen osalta suoriteperusteesta voidaan kuitenkin poiketa,
jos on perusteltua siirtyä pitkän valmistusajan vaativien suoritteiden kirjauksessa osatuloutuk-
seen.

Kun normaalisti tulo kirjataan tuotoksi sille tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu asiak-
kaalle, voidaan osatuloutuksessa pitkän valmistusajan vaativasta suoritteesta syntyvä tulo kirja-
ta tuotoksi valmistusasteen perusteella. Tämä johtuu siitä, että pitkiä urakoita työstävillä yrityk-
sillä ei yhden tilikauden aikana välttämättä valmistu yhtään tuotetta valmiiksi asiakkaalle luovu-
tettavaksi, minkä vuoksi yritykselle ei välttämättä synny tuloslaskelmaan lainkaan liikevaihtoa.
Tämänlaatuista toimintaa harjoittaville yrityksille yksi tilikausi on siis liian lyhyt aika tarkastella
tulosta. (Tomperi 2009a, 16–18.)

5.1 Luovutukseen perustuva tuloutus

Yritykset hankkivat vaihto-omaisuutta varastoihinsa pitkin tilikautta, mutta yleensä vain osa han-
kitusta vaihto-omaisuudesta myydään saman tilikauden aikana. Tilikauden kuluksi kirjataan
tavaroiden hankintamenosta se osa, joka on tuottanut tuloa tilikauden aikana. Tuotannontekijän
luovutusajankohta sekä suoritteen vastaanottoajankohta ratkaisevat menon ja tulon syntymisen.
Myyntitilille kirjataan tilikauden aikana kaikista asiakkaille toimitetuista suoritteista saadut myyn-
titulot, jotka siten kuuluvat kyseiselle tilikaudelle. (Tomperi 2007, 32.)

Liikevaihdon jaksotuksessa on siis huomioitava se, että tilikauden tuotoiksi saa kirjata ainoas-
taan toteutuneet tulot. Tulo syntyy luovutettaessa suorite, eli tavara tai palvelu, ostajalle. Vaikka
luovutettua suoritetta ei ole laskutettu, on se huomioitava tilinpäätöksessä liikevaihtona. Tava-
rakaupassa on suoritteen luovutushetki helposti selvitettävissä. Palvelukauppa sen sijaan pe-
rustuu yleensä sopimukseen, jolloin sopimuskausi ratkaisee tuloutusajankohdan.

Case Parketti Expert Oy:ssä (Liite 1) on käytössä normaali, luovutukseen perustuva tuloutus.
Jos Parketti Expert Oy:n tilikaudet olisivat casessa käytössä olevaa kuukautta pidempiä, saat-
taisi tämä vaikuttaa yrityksen tuloksen vertailukelpoisuuteen. Parketti Expert Oy:n liiketoimin-
taan kuuluu parketin myymisen lisäksi myös asennuspalvelut alihankintana teetettynä. Raken-
nushankkeet ovat helposti pitkiä ja casen tapauksessa ne saattavatkin sijoittua kahdelle eri
tilikaudelle. Tällöin eri tilikausien tulokset eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia keske-
nään, eivätkä ne siten anna oikeaa kuvaa yrityksen taloudellisesta asemasta. Pitkän valmistus-

ajan vaativien suoritteiden tulo kirjataan oikeiden ja riittävien tietojen turvaamiseksi tuotoksi yleensä valmistusasteen perusteella. Casessa käytettävä kuukauden tilikausi on kuitenkin niin lyhyt aika, että osatuloutusta tuskin olisi järkevää käyttää, vaikka edellytykset sille löytyisivätkin.

5.2 Osatuloutus

Osatuloutuksella voidaan vaikuttaa tulokseen tulouttamalla pitkäkestoisia hankkeita sitä mukaa kuin ne valmistuvat. Tuloutus pitää tehdä kirjanpitolain mukaisesti siten, että tuloutettua määrää vastaava osa hyödykkeen hankintamenosta vähennetään tuloutusvuoden kuluna. (Tomperi 2009b, 203.)

Osatuloutuksen yhteydessä puhuttavilla pitkäaikaishankkeilla tarkoitetaan pitkän valmistusasteen vaativia suoritteita, joille on tunnusomaista se, että niiden valmistus perustuu sitovaan tilaukseen ja hankkeen kauppahinta on määritelty sopimuksessa. Tyypillisiä pitkäaikaishankkeita ovat erilaiset rakennushankkeet, kuten vaikkapa rakennusten, teiden tai suurehkojen koneiden valmistus. Myös yhtenä kokonaisuutena luovutettavat pitkäaikaiset suunnittelutyöt ovat pitkäaikaishankkeita. Tyypillisesti pitkäaikaishankkeet kestävät vähintään vuoden, mutta hanketta voidaan pitää pitkäaikaisena myös silloin, kun sen aloitus- ja lopetuspäivät sattuvat eri tilikausille. (Kirjanpitokansio 2010, C2.)

Jotta osatuloutusta voidaan soveltaa, pitää suoritteesta kertyvä erilliskate voida ennakoida luotettavasti. Erilliskatteen selvittäminen edellyttää korkeatasoista projektikustannuslaskentaa ja sitä varten tarvitaan tiedot hankkeen kokonaistuloista ja -menoista, hankkeen tilinpäätöspäivänä suoriteperusteisesti toteutuneista menoista sekä sen valmistusasteesta tilikauden päättyessä. Näiden tietojen arvioinnissa on käytettävä hyvän kirjanpitotavan mukaista varovaisuutta. (Tomperi 2009a, 16–18.)

Pitkäaikaisen hankkeen valmistusaste voidaan määrittää hankkeen toteutuneiden menojen suhteessa koko hankkeen arvioituihin kokonaismenoihin, hankkeeseen käytetyn tuotannontekijän määrän suhteessa valmiin hankkeen arvioituun koko tuotannontekijätarpeeseen tai hankkeen fyysisen valmistusasteen perusteella. Hanketta koskevissa tuloissa otetaan huomioon sopimuksen mukainen myyntihinta sekä lisätyöt, joiden katsotaan kuuluvan samaan hankkeeseen. Pitkäaikaishankkeen menoiksi taas lasketaan hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet suoriteperiaatteen mukaan realisoituneet muuttuvat menot sekä hankkeen osuus hankintaan ja valmistukseen liittyvistä kiinteistä menoista. Jos arvioidut kokonaismenot ylittävät hankkeen arvioidut kokonaistulot, pitää erotus kirjata heti kuluksi valmistusasteesta riippumatta. (Tomperi 2009a, 16–18.)

Osatulouttamisen soveltaminen pitkän valmistusajan vaativiin hyödykkeisiin on yleensä vapaaehtoista sillä edellytyksellä, että jos osatuloutusmenettelyä käytetään, pitää sitä noudattaa joh-

donmukaisesti kaikkiin samankaltaisiin projekteihin tilikaudesta toiseen. Yrityksille, jotka soveltavat IAS/IFRS-periaatteita, osatulouttamisen käyttäminen on kuitenkin pakollista säädettyjen edellytysten täytyessä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 95–97.)

Osatuloutukseen siirtyminen edellyttää taseen oikaisemista. Taseeseen merkitään oman pääoman oikaisuina aikaisempina tilikausina aloitettujen hankkeiden valmistusasteen mukaiset myyntitulot ja niitä vastaavat menot. Liitetiedoissa on myös annettava selvitys jaksottamistavan muutoksesta sekä sen vaikutuksesta tuloslaskelman ja taseen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta antamaan kuvaan. (Lindfors 2009, 32–33.)

Jos kirjanpidossa sovelletaan osatuloutusta, on vastaavasti meneteltävä myös verotuksessa. Osatuloutusmenettelyn käyttäminen kirjanpidossa johtaa verotettavan tulon kasvamiseen, kun pitkän valmistusajan vaativasta hyödykkeestä saadaan voittoa, ja vastaavasti verotettavan tulon alentumiseen, kun tällaisesta hyödykkeestä on tulossa tappiota. Osatuloutusmenettelyä ei kuitenkaan ole mahdollista käyttää vuotuisen verotettavan tulon järjestelyyn, sillä järjestely on pitkän aikavälin valinta. (Leppiniemi 2005, 265–267.)

Parketti Expert Oy:n (Liite 1) liiketoimintaan kuuluvat parkettien asennusurakat eivät vaikuta kestoltaan kovin pitkäaikaisilta. Yrityksellä on tammikuun tilikauden alussa yksi keskeneräinen urakka ja tammikuun tilikauden lopussa yhden valmistuneen urakan vastapainoksi kaksi keskeneräistä urakkaa. Helmikuun tilikauden lopussa keskeneräisiä urakoita on jäljellä vain yksi. Asennustyöt ovat siis kaukana pitkäaikaishankkeista, jotka kestävät yleensä yli vuoden.

Sen sijaan Parketti Expert Oy:n urakat ajoittuvat casessa kahdelle eri tilikaudelle. Tämä ei kuitenkaan yksinään vaikuta riittävältä perusteelta osatuloutuksen käyttämiseen, sillä yrityksen hankkeet kestävät keskimäärin vain yhdestä kahteen kuukautea. Lisäksi hankkeiden ajoittuminen kahdelle eri tilikaudelle johtuu pitkälti casessa käytössä olevasta kuukauden tilikaudesta. On syytä kuitenkin muistaa, että erilaiset rakennushankkeet ovat tyypillisiä pitkäaikaishankkeita, ja esimerkiksi palveluitaan laajentamalla Parketti Expert Oy:n hankkeet saattaisivat kasvaa pituudeltaan riittävän pitkiksi osatuloutusta ajatellen.

6 Lyhytaikaiset velkainstrumentit

Lyhytaikaisiin velkainstrumentteihin lukeutuvat osamaksukauppa, leasing-vuokraus sekä factoring-rahoitus. Näistä tarkastellaan lähemmin osamaksukauppaa ja factoring-rahoitusta.

6.1 Osamaksukauppa

Osamaksukaupalla tarkoitetaan irtaimen omaisuuden kauppaa, jossa sopimuksen mukaan vähintään yksi kauppahintaerä erääntyy maksettavaksi vasta hyödykkeen luovuttamisen jälkeen. Lisäksi osamaksukappasopimuksessa myyjä pidättää itsellään joko omistusoikeuden myytyyn hyödykkeeseen tai oikeuden ottaa myyty hyödyke takaisin siihen asti, kunnes määrätty osa kauppahinnasta on suoritettu.

Osamaksukaupassa ostaja maksaa kaupantekohetkellä käteisellä osan kauppahinnasta, kun taas loppu kauppahinnasta jää ostajan velaksi myyjälle. Yleensä loppuhinta peritään hyödykkeen luovutuksen jälkeen samansuuruisina kuukausierinä.

Osamaksukaupassa myydyn hyödykkeen myyntitulo kuuluu aina sille tilikaudelle, jona hyödyke on luovutettu ostajalle. Tulouttamisen kannalta ei siis ole merkitystä ostajalle annetulla maksuajalla tai maksutavalla. (Kirjanpitokansio 2010, C2.)

Koska hyödyke myydään osamaksulla, lasketaan liikevaihtoon sekä hyödykkeen sovittu myyntihinta että osamaksulisä. Osamaksukorkoa sen sijaan käsitellään rahoitustuottona edellyttäen, että osamaksukorko lasketaan tietyn korkoprosentin, ajan kulumisen ja lainapääoman perusteella. Muussa tapauksessa osamaksukorot sisällytetään liikevaihtoon. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 53–54.)

Myyjäyritys voi myös siirtää osamaksusaamisensa rahoitusyhtiölle parantaaksensa omaa maksuvalmiuttaan. Tässä tapauksessa osamaksuerien saaja on rahoitusyhtiö, joka perii myyjäyriykseltä luottoajalle laskettua korkoa sekä palkkion rahoituspalveluista. Kun sopimus siirretään rahoitusyhtiölle, katsotaan myös myyjän saavan maksun osamaksuhinnasta osamaksulisineen. (Tomperi 2009a, 50–55.)

Osamaksukaupan purkautuminen tulee ajankohtaiseksi siinä tapauksessa, että ostaja laiminlyö osamaksuerien maksamisen ja myyjä haluaa ottaa esineen takaisin. Tällöin luetteloidaan kummankin osapuolen hyväksi tulevat erät. Ostajan hyväksi luetaan esineen arvo sen takaisinottohetkellä ja vastaavasti myyjän hyväksi luetaan esimerkiksi maksamatta olevat osamaksuerät ja perintätoimenpiteistä aiheutuvat menot. Jos myyjän osuus on pienempi kuin ostajan, maksaa

hän erotuksen ostajalle. Vastaavasti ostaja voi joutua maksamaan myyjälle, jos hyödykkeen arvo on laskenut merkittävästi. (Tomperi 2009a, 50–55.)

Osamaksukauppa soveltuu hyvin esimerkiksi kalliimpien hyödykkeiden, kuten autojen, ostamiseen. Osamaksukauppa on erityisesti ostajalle hyvä vaihtoehto ostajan likviditeetin turvaamiseksi. Vaikka ostohinnan lisäksi maksetaan sekä osamaksulisä että korkoa, voi ostajalle silti olla edullisempaa maksaa kalliimpi ostos useammassa erässä. Pienempien kauppahintojen ollessa kyseessä ostajan kannattaa miettiä, onko ollenkaan kannattavaa maksaa korkoa kauppahinnan lisäksi.

Myyjälle osamaksukaupan ainoa hyöty on kertyvät korot, jotka voivat kalliiden myyntien osalta nousta merkittäviksi. Osamaksukauppa ei olekaan myyjän näkökulmasta ihanteellisin vaihtoehto, sillä kertamaksun sijaan myyjä saa kauppahinnan osissa pidemmän ajanjakson aikana. Osamaksukaupasta ei kuitenkaan ole myyjälle merkittävää haittaa, jos myyjän oma likviditeetti on vakaalla pohjalla.

Case Parketti Expert Oy:ssä (Liite 1) ei suoranaisesti ole käytetty osamaksua, vaikka Parketti Expert Oy:n tekemässä sopimuksessa Meriluoto Oy:n kanssa on osamaksukaupan piirteitä. Sopimuksen mukaan Meriluoto Oy maksaa kauppasumman kahdessa osassa, joista ensimmäiseen osaan sisältyy lisäksi pörssinoteerattuja osakkeita maksuksi velasta. Kuten osamaksukaupassa, Parketti Expert Oy:n ja Meriluoto Oy:n välisen sopimuksen mukaan vähintään yksi kauppahintaerä erääntyy maksettavaksi hyödykkeen luovutuksen jälkeen. Meriluoto Oy ei kuitenkaan maksa hyödykkeistä minkäänlaista käteismaksua, kuten osamaksukaupassa on tapana. Sopimukseen ei myöskään sisälly osamaksukaupalle ominaista osamaksulisää eikä kauppasummalle kerry korkoa. Sopimus kuulostaa erikoiselta ja se pistää miettimään, onko syy järjestelyille ostajan maksukyvyssä, ja voisiko löytyä molempia osapuolia paremmin hyödyttävä ratkaisu. Casea olisikin voinut monipuolistaa ottamalla osamaksu mukaan tehtävään.

Sekä myyjälle että ostajalle kannattavampi ratkaisu voisi tässä tapauksessa olla juuri osamaksukauppa. Myyjä eli Parketti Expert Oy (Liite 1) saisi koko kauppasumman käyttöönsä hitaammin, mutta yritykselle ei tulisi ylimääräisiä toimenpiteitä ja kuluja velan maksuksi annettujen osakkeiden muuttamisesta rahaksi. Sen sijaan Parketti Expert Oy saisi osan kauppasummasta heti käteismaksuna ja lisäksi Parketti Expert Oy:lle kertyisi tasaisesti korkoa koko siltä ajalta, kun kauppasumma olisi maksamatta.

Ostaja eli Meriluoto Oy (Liite 1) taas saisi pidemmän maksuajan ja pienemmät maksuerät. Heti ostaessa suoritettavasta käteismaksusta ja maksueriin lisättävistä koroista ja osamaksulisästä huolimatta voisi osamaksukauppa silti olla Meriluoto Oy:lle helpompi ratkaisu. Tarvetta mahdolliselle lyhytaikaiselle vieraalle pääomalle tuskin pääsisi syntymään, kun ostajayrityksen likvidi-

teetti olisi koko ajan vakaalla pohjalla. Ostajalle helpot maksujärjestelyt saattaisivat olla myös kannattavat kestävän asiakassuhteen näkökulmasta ajateltuna.

6.2 Factoring-rahoitus

Rahoitusyhtiöiden tarjoamiin rahoitustuotteisiin kuuluu luoton antaminen myyntisaamisia vastaan. Factoring-rahoitus on juuri tällainen luottomuoto. Rahoitusyhtiön antaessa luottoa yrityksen myyntisaamisia vastaan merkitsee yritys laskuihinsa maksun saajaksi rahoitusyhtiön, jolloin myyjän factoring-luotto alenee ostajan maksaessa rahoitusyhtiölle.

Tavallisesti luotolle sovitaan euromääräinen yläraja. Factoring-luoton määrä on normaalisti 80 prosenttia ylärajan rajoissa rahoitusyhtiölle toimitettujen laskujen yhteismäärästä. Rahoitusyhtiö voi sovittaessa hoitaa myös myyntisaamisten reskontran ja perinnän, mutta luottotappioriski ei siirry rahoitusyhtiölle. Sen sijaan rahoitusyhtiö palauttaa laskut, joiden perintä on epäonnistunut. Tavallisesti rahoitusyhtiö kuitenkin kantaa vientikaupasta johtuneiden laskujen luottotappioriskin. (Tomperi 2009a, 56.)

Rahoitusyhtiölle perittäväksi annetut laskut toimivat siis factoring-luoton vakuutena, mutta ne eivät siirry rahoitusyhtiön omistukseen. Luottotappion varalta voidaan kuitenkin ottaa rahoitusyhtiöltä luottovakuutus, mutta vakuutuksenkaan olemassaolo ei muuta saamisen omistusta, vaan omistus säilyy yhä velallisen kirjanpidossa ja taseessa. On myös mahdollista myydä myyntisaamiset rahoitusyhtiölle, jolloin laskut myyneellä yrityksellä ei enää ole tältä osin myyntisaamisia. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 416–417.)

Factoring-rahoituksen käyttäminen parantaa myyjän likviditeettiä, koska myyjä saa lähes välittömästi käyttöönsä suurimman osan kauppahinnasta. Tämä on hyödyllistä esimerkiksi silloin, kun yritys tarjoaa asiakkailleen pitkät maksuajat tai kun yritys joutuu toimialansa puolesta tekemään kalliita materiaalihankintoja varastoon. Yrityksen kannattaa kuitenkin puntaroida tarkkaan onko factoring-rahoituksen hyödyt suurempia kuin sen käyttämisestä seuraavat ylimääräiset rahoituskustannukset.

Case Parketti Expert Oy (Liite 1) teettää alihankkijoilla pidempiä rakennusurakoita, jolloin se lähettää laskun asiakkaalle vasta siinä vaiheessa, kun urakka valmistuu. Tämän vuoksi tulot urakoista tulevat vasta kauan sen jälkeen, kun ensimmäiset hankinnat urakkaa varten on tehty ja maksettu. Käyttäessään factoring-rahoitusta Parketti Expert Oy saa rahat tililleen nopeammin. Yritystä voisikin hyödyttää useamman laskun lähettäminen Factoring Luotto Oy:lle, jolloin se voisi osittain rahoittaa toimintaansa factoring-rahoituksella. Tässä on tietenkin se riski, että ostaja ei maksa laskujaan. Koska riski säilyy myyjällä, pitäisi Parketti Expert Oy:n siinä tapauksessa maksaa saamansa luotto takaisin Factoring Luotto Oy:lle.

7 Henkilöstökulut

7.1 Yleistä henkilöstökuluista

Henkilöstökulut jaetaan kahteen eri ryhmään, palkkoihin ja palkkioihin sekä henkilösivukuluihin. Palkalla tarkoitetaan palkkaa, palkkiota, etuutta ja korvausta, joka saadaan työ- tai virkasuhteessa. Vastaavasti palkkiolla tarkoitetaan kokouspalkkioita, henkilökohtaisia luento- ja esitelmäpalkkioita sekä toimitusjohtajan palkkiota. Myös luontoisedut luetaan palkkoihin.

Henkilösivukulut jaetaan kahteen eri ryhmään: eläkekulut ja muut henkilösivukulut, jotka voidaan jakaa edelleen lakisääteisiin ja vapaaehtoihin henkilösivukuluihin. Eläkekuluihin sisältyvät työnantajan lakisääteiset eläkevakuutusmaksut, yleensä TyEL. Työnantajan muita lakisääteisiä sivukuluja ovat esimerkiksi työnantajan sosiaaliturvamaksut, tapaturmavakuutusmaksut, työnantajan työttömyysvakuutusmaksut sekä ryhmähenkivakuutusmaksut.

Työnantaja voi myös korvata työntekijälle verovapaasti työn tekemisestä aiheutuneet kustannukset, kuten työmatkoihin liittyvät kustannukset, edustuskulut ja muut työhön liittyvät kustannukset. Verohallinnon antama matkakustannusten korvausta koskeva päätös kertoo, millä edellytyksellä verovapaita matkakustannuksia voidaan maksaa, mutta se ei kuitenkaan velvoita työnantajaa korvausten maksuun. Työehtosopimukset sekä yrityksen matkustussääntö saattavat kuitenkin määrätä työnantajan maksamaan korvauksia. (Palkkakansio/Palkanlaskenta 2010, F1.)

Casessa (Liite 1) Parketti Expert Oy maksaa työntekijöilleen sekä päivärahoja että kilometrikorvauksia. Palkkojen määrää ei ole casessa eritelty työntekijöittäin, vaan palkkoja laskettaessa käytetään palkkojen kokonaisbruttosummaa, josta lasketaan myös henkilösivukulut. Ennakonpidätysten määrä on casessa annettu valmiiksi. Koska työntekijöitä ei ole eritelty, aiheutti pohdintaa palkkojen maksaminen käytännössä. Normaalisti palkat maksettaisiin suoraan työntekijöiden omille pankkitileille, mutta casessa asia on yksinkertaistettu siirtämällä kaikki maksettavat palkat erilliselle palkkatilille. Tämä näkyy Parketti Expert Oy:n tiliotteelta.

7.2 Vuosilomapalkkajaksotus

Vuosiloma perustuu loman ansaintaperiaatteeseen. Tämä tarkoittaa käytännössä, että työntekijä ansaitsee työtä tehdessään lomaa samalla tavalla kuin palkkaakin. Vuosiloman pituuteen vaikuttavat työsuhteen kesto lomanmääräytymisvuoden (12 kuukauden ajanjakso välillä 1.4.–31.3.) lopussa, työaika sekä kuukausittaisen työssäoloehdon täyttyminen. Vuosiloma kertyykin kuukausikohtaisen ansainnan perusteella.

Työntekijän vuosilomapalkan laskemista varten pitää tietää työntekijän työaika sekä palkkaustapa loman alkaessa ja lomanmääräytymisvuoden päättyessä. Vuosilomapalkka pitää maksaa työntekijälle ennen loman alkamista, jos pidettävä loma on vähintään seitsemän päivän mittainen. Seitsemää päivää lyhyemmät lomanosat voidaan maksaa normaaleina palkanmaksupäivinä. (Palkkakansio/Työsuhdeasiat 2010, C5.)

Tilinpäätöshetkellä pitämättä olevat työntekijöille kertyneet vuosiloma-ajan palkat ja niihin liittyvät työnantajan sivukulut huomioidaan tilinpäätöksessä sen tilikauden kuluna, jona oikeus vuosilomaan on syntynyt. Käytännössä loma-ajan palkat pitää siis jaksottaa tilinpäätöksessä tilikauden kuluksi. Jaksottamista ei tarvitse kuitenkaan tehdä, jos pitämättömien lomapalkkojen ja niihin liittyvien sivukulujen määrä on vähäinen.

Tilinpäätöksessä palkkojen ja niihin liittyvien sivukulujen jaksotukset voivat muuttaa tulosta paljon, jos yhtäkään jaksotusta ei ole tehty tilikauden aikana. Palkkoihin liittyvät sosiaalikulut ja lomapalkkavelan muutos olisikin hyvä kirjata joka kuukausi, jotta voidaan välttyä yllätyksiltä. Kun lomapalkkavelan muutos kirjataan kuukausittain, ovat henkilöstökulut yleensä pienemmät niinä kuukausina, joina lomat on pääosin pidetty. (Lindfors 2009, 14–15.)

Eläkevakuutusmaksun osalta sosiaalikulujen jaksotus voidaan tehdä ennakkomaksuissa käytetyn prosentin mukaan. Työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksujen laskennassa käytetyt prosentit sen sijaan ovat samat kaikille. Koska yritysten tapaturmavakuutusmaksu vaihtelee työntekijöiden työn vaarallisuuden mukaan, selviää jaksotuksissa käytettävä prosenttiluku vakuutusyhtiöiden ennakkolaskuista. (Lindfors 2009, 14–15.)

Lomapalkkavelan muutos pitää muistaa huomioida tilinpäätöksessä. Jos lomapalkkajaksotuksia tehdään myös tilikauden aikana, pitää tilinpäätöksessä tarkistaa, että tilikauden muutos on sama kuin alkusaldoissa esitetyn lomapalkkavelan ja tilinpäätöstä varten lasketun lomapalkkavelan muutos. (Lindfors 2009, 35–37.)

Case Parketti Expert Oy:ssä (Liite 1) ei ole jaksotettu tapaturma- ja ryhmähenkivakuutuksia lomapalkkojen osalta, vaikka ne tulisi jaksottaa siinä missä muutkin palkkojen sivukulut. Koska alkuperäisessä tehtävässäkään ei ollut huomioitu tapaturma- ja ryhmähenkivakuutuksia, päätin kuitenkin jättää ne myös casesta pois. Ryhmähenkivakuutuksen osuus on hyvin vähäinen, mutta tapaturmavakuutuksen osuus voi työn mahdollisten riskien vuoksi olla jo suurempi ja siten merkittävämpi tuloksen kannalta. Parketti Expert Oy maksaa kuitenkin kuussa kohtalaisen vähän palkkoja (12 400 euroa), joten henkilösivukulujen määrät eivät ole läheskään samaa luokkaa kuin mitä ne olisivat enemmän palkkoja maksavilla yrityksillä.

Casessa (Liite 1) vuosilomapalkat on jaksotettu valmiiksi tammikuuta edeltävältä tilikaudelta. Tammi- ja helmikuun tilikausilla vuosilomapalkat jaksotetaan tilinpäätöksessä lisäämään maksamattomien vuosilomapalkkojen määrää. Tehtävän aikana ei siis makseta kertyneitä vuosilomapalkkoja pois.

8 Loppusanat

Tämän opinnäytetyö sai alkunsa halustani tehdä ehdottomasti taloushallintoon liittyvä opinnäyte. Sen sijaan, että olisin pohtinut jotakin kiinnostavaa taloushallinnon aihetta syvällisesti, halusin tehdä mahdollisimman käytännönläheisen opinnäytetyön. Tähän onneksi tarjoutui mahdollisuus tekemällä erilainen opinnäytetyö, jonka pääpaino on opetusmateriaaliksi tarkoitetun case-tehtävän tekemisellä.

Koska Case Parketti Expert Oy on hyvin keskeinen osa tätä opinnäytettä, piti case myös koeajaa kerran käytännössä ja varmistaa, että siihen ei jäänyt epäloogisia kohtia. Tässä kohtaa huomasin kuitenkin erään isomman ongelman. Kuukauden mittaiset tilikaudet aiheuttivat harmaita hiuksia ainakin töissä käyttämälläni EmCe Taloushallinto -kirjanpito-ohjelmalla, joka oli liian älykäs salliakseen kahta niin lyhyttä tilikautta peräkkäin. Kirjanpito-ohjelman kanssa taisteluun kuluiakin huomattavan paljon aikaa. Saadakseni casen koeajettua jouduin ratkaisemaan tämän ongelman vaikeimman kautta. Perustin kumpaakin tilikautta varten oman yrityksensä. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että tehtyäni casen tammikuun tilinpäätöksen perustin uuden, helmikuusta tilikautensa aloittavan yrityksen tammikuun tilinpäätöksestä saamillani tilinavaustiedoilla.

Sama ongelma tilikausien pituuden kanssa saattaa muodostua myös Tampereen ammattikorkeakoulussa käytettävällä Econet Pro -ohjelmistolla. Tässä tapauksessa ongelma ratkeaisi varmasti helpoiten muuttamalla tehtävää siten, että tilikausi olisi kuukautta pidempi. Tällöin casen ainoa tilinpäätös tehtäisiin vasta helmikuun lopussa, jättäen tammikuun tilinpäätös kokonaan pois tehtävästä. Oppimisen kannalta olisi kuitenkin parasta, jos casen voisi säilyttää entisellään. Näin varmasti monien opiskelijoiden mielestä hankalalta tuntuvaa tilinpäätöstä voitaisiin harjoitella saman tehtävän aikana kahteen kertaan.

Opetusmateriaali eroaa kuitenkin aina todellisuudesta opetuksen asettamien rajoitusten vuoksi. Opetukseen ei ole käytettävissä loputtomasti lähitunteja ja tämä näkyy myös Case Parketti Expert Oy:ssä. Tilikausien on oltava lyhyitä, jotta casen ehtisi tehdä lähituntien aikana. Jos tehtävässä olisi muutaman kuukauden sijaan normaali 12 kuukauden tilikausi, kuluisi sen tekemiseen kohtuuttoman paljon aikaa muun opetuksen kannalta. Aikarajoitukset vaikuttavat myös annettujen tietojen yksityiskohtaisuuteen sekä tositteilla esiintyviin tietoihin, sillä kaikki tieto ei ole oleellista tehtävän tarkoituksen eli oppimisen kannalta.

Uskon, että Case Parketti Expert Oy onnistuu tukemaan kirjanpidon ja verotuksen opiskelijoiden oppimista. Tehtyäni itse casen koin sen haastavaksi, mutta kirjanpidon ja verotuksen kurssilla opittavien tietojen perusteella tehtävä ei suinkaan ole liian vaikea. Perinteiset osto- ja myyntikirjaukset kuitenkin sujuvat tässä vaiheessa opintoja jo sujuvasti, jolloin haastavampien kirjausten miettimiseen kuluva aika ei tunnu kohtuuttomalta. Koska tehtävä tehdään kurssin lähituntien

aikana, voivat opiskelijat myös halutessaan pyytää opettajaa selventämään haastavampia kohtia. Samoin tehtävän käyminen lopussa läpi yhdessä opettajan kanssa varmistaa sen, että kaikki opiskelijat varmasti ymmärtävät, miksi kirjaukset menevät tietyllä tavalla.

Kuten kaikki opinnäytetyöt, myös tämä oli työläs prosessi, erityisesti siihen sisältyvän Case Parketti Expert Oy:n vuoksi. Pelkästään caseen sisältyvien tositteiden tekemiseen kului aikaa ja vaivannäköä, sillä tarkoituksena oli saada niistä mahdollisimman hyvin todellisuutta vastaavia. Täydellisyyttä tavoitellessa tutkin monia erilaisia tiliotteita, laskuja ja tositteita sekä työskennellessäni keskisuuren yrityksen taloushallinnon parissa että eri kirjoista, valikoiden näiden avulla parhaiten caseen sopivat mallit. Työn määrää lisäsi se, että lähestulkoon jokaisesta tositteesta piti tehdä yksilöllinen aina osoitetietoja sekä laskujen viite- ja laskunumeroita myöten. Samalla piti huomioida myös, että tiliotteisiin päätyi täsmälleen samat tiedot kuin tositteisiin.

Opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen yhdistäminen käytäntöön casen kautta oli haastavaa, sillä kyseessä on kuitenkin vakiintunut lainsäädäntö käytäntöineen, ei aihe, jota voisi kyseenalaistaa tai pohtia. Omalla kokemuksellani kirjanpidon käytännön työstä oli vaikea miettiä, miten lisätä opinnäytetyön lisäarvoa pelkän teoreettisen osuuden ja casen lisäksi. Pitkään työelämässä kokemusta kerännyt henkilö olisikin varmasti saanut aiheesta enemmän irti ja kyennyt antamaan arvokkaita huomiota käytännön työskentelemiseen.

Haastavuutensa lisäksi opinnäytetyön tekeminen oli myös hyvin palkitsevaa. Työtä tehdessä koin opinnäytteen kautta saamani jo opitun tiedon kertaamisen motivoivaksi. Vaikka kaikki työhön sisältyvät asiat käydäänkin läpi kirjanpidon kursseilla, havaitsin puutteita omissa tiedoissani. Koulussa käytettyjen kirjojen lisäksi tutustuinkin muihin aiheesta kertoviin teoksiin, mikä omalta osaltaan syvensi koulussa opittua tietoa. Lisäksi keskustelin opinnäytetyöhöni sisältyvistä aiheista pitkän kirjanpitokokemuksen omaavan esimieheni kanssa. Tämä olikin suuri apu sekä opinnäytetyön että oman oppimiseni kannalta.

Lähteet

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501, muutettu 25.4.2003/325

Auranen, Kirsti & Jukkola, Juho & Tannila, Eija 2010. Alvkansio. Helsinki: Helsingin Kamari Oy.

Helsingin seudun kauppakamari 2010. Kirjanpitokansio. Helsinki: Helsingin Kamari Oy.

Helsingin seudun kauppakamari 2010. Palkkakansio/Palkanlaskenta. Helsinki: Helsingin Kamari Oy.

Helsingin seudun kauppakamari 2010. Palkkakansio/Työsuhdeasiat. Helsinki: Helsingin Kamari Oy.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336

Leppiniemi, Jarmo & Leppiniemi Raili 2007. Oikeat ja riittävät kirjaukset. 6. painos. Helsinki: WSOYpro.

Leppiniemi, Jarmo 2005. Tilinpäätös- ja verosuunnittelu. 9. painos. Helsinki: WSOY.

Lindfors, Hannele 2009. Tilinpäätössuunnittelu käytännönläheisesti. Helsinki: Helsingin Kamari Oy.

Lindfors, Hannele 2008. Kirjanpito käytännönläheisesti. Helsinki: Helsingin Kamari Oy.

Niskakangas Heikki 2009. Johdatus Suomen verotusjärjestelmään. 2. painos. Helsinki: WSOYpro.

Tomperi, Soile 2009a. Kehittyvä kirjanpitotaito. 12. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Tomperi, Soile 2007. Käytännön kirjanpito. 14.-16. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Tomperi, Soile 2009b. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 23. painos. Helsinki: WSOYpro.

Äärilä, Leena & Nyrhinen Ritva 2005. Arvonlisäverotus käytännössä. 6. painos. Helsinki: WSOYpro.

Liitteet

Liite 1: Case Parketti Expert Oy

Case Parketti Expert Oy

Parketti Expert Oy myy parketteja ym. ja tekee parkettiasennuksia. Laadi yrityksen kirjanpito tilikaudelta. Harjoituksessa tilikaudeksi oletetaan yksi kuukausi ja jaksotukset suoritetaan kuukaudelle. Yrityksen omistavat Axel Parketti 40 osaketta, Pirkko Parketti 30 osaketta ja Liisa Laine 30 osaketta.

Tililuettelo	Alkusaldot 1.1.	
1101 Maa-alueet	11 000	
1120 Rakennukset	120 000	
1160 Kalusto	13 400	
1511 Keskeneräiset työt	2 668	
1501 Aineet ja tarvikkeet	40 680	
1701 Myyntisaamiset	15 372	
1849 Siirtosaamiset	788	
1891 Rahoitusarvopaperit		
1900 Kassa	986	
1910 Sekkitili	12 408	
2001 Osakepääoma		10 000
2251 Ed. tilikausien voitto		30 000
2251 Tilikauden voitto		21 832
2431 Poistoero		3 400
2621 Lainat, pitkäaikainen		100 000
2821 Lainat, lyhennyserät		16 000
2871 Ostovelat		10 736
2921 Ennakonpidätysvelat		4 900
2923 Sotu-velat		560
2939 Maksettava alv.		9 600
2943 Osingonjakovelat		
2979 Siirtovelat		10 274
3000 Myynnit 23%		
3614 Valmisteveraston muutos		
4000 Ostot 23%		
4414 Varaston muutos		
4450 Alihankintatyöt		
5000 Palkat		
6130 TyEL		
6300 Sotu		
6400 Tapaturmavak.		
6860 Poistot, rakennukset		

6870 Poistot, kalusto		
7390 Sähkö		
7414 Vakuutukset		
7874 Km-korvaukset		
7884 Päivärahat		
8484 Jäsenmaksut		
8620 Toimistotarvikkeet		
9400 Arvonalennus, ROM		
9460 Korkokulut		
9810 Poistoeron muutos		
9900 Verot		

Myyntisaamiset:	Myrskylä Oy	15 372
Ostovelka:	Parkettifirma Oy	10 736
Siirtosaamiset:	Verosaaminen edelliseltä vuodelta	
Siirtovelat:		
TyEL-maksu joulukuulta		2 750
Korkoja maksamatta lainasta		2 900
Vuosiomapalkkajaksotus		3 800
TyEL vuosiomapalkasta		657
Sotu vuosiomapalkasta		137
Tyött.vak. vuosiomapalkasta		30
Tilitettävä alv:		
Marraskuulta		5 280
Joulukuulta		4 320

Tilikauden liiketapahtumat:

- 4.1. Saadaan suoritus Myrskylä Oy:ltä 15 372,-.
Maksetaan ostovelka Parkettifirma Oy:lle 10 736,-.
- 5.1. Maksetaan auton vakuutus 408,- ajalta 1.1.-30.06.
Maksetaan yritysvakuutus 1032,- ajalta 1.1.-31.12.
Ostetaan toimistotarvikkeita pankkikortilla 36,90,- .
- 9.1. Myydään Meriluoto Oy:lle parkettia l.m. 32 718,-.
Parketti Expert Oy on edellisellä tilikaudella tehnyt rahoitusyhtiö Factoring Luotto Oy:n kanssa factoring-luottoa koskevan sopimuksen. Myydään Manse Oy:lle parkettia 7 380,- . Laskuun merkitään saajaksi rahoitusyhtiö Factoring Luotto Oy. Lähetetään Manse Oy:n lasku rahoitusyhtiölle.
- 12.1. Maksetaan enn.pid. 4 900,- ja sotu 560,- joulukuulta, sekä marraskuun alv. velka.
Ostetaan Parkettifirma Oy:ltä erilaisia materiaaleja l.m. 25 338,-.
Saadaan rahoitusyhtiöltä 80% Manse Oy:n laskusta.
- 16.1. Saadaan lasku 360,- Yrittäjähdistyksen jäsenmaksusta koko vuodelta. Lasku maksetaan eräpäivänä.
- 18.1. Yhtiökokous päättää jakaa osinkoa 20% osakepääomalle ja jättää loput voittovaroihin. Yhtiökokous päättää korottaa osakepääomaansa siten, että osakepääoman arvo kaksinkertaistetaan. Osakkeet merkitään heti. Osakkaat maksavat 100 euroa / uusi osake omistuksen suhteessa.
Saadaan Parkettiasentajilta lasku alihankintatyöstä 1 525,20,- .
- 20.1. Kodin Onni Oy:lle tehty parkettityö on valmistunut. Työ aloitettiin viime vuoden puolella. Lähetetään lasku 17 146,20,-.
Maksetaan joulukuun TyEL 2 750,-.
- 22.1. Axel Parketti maksaa merkitsemänsä osakkeet.
- 23.1. Maksetaan ennakoveroa 1 040,-.
Meriluoto Oy maksaa osan laskuistaan: 7 320,- pankkitilille ja antaa sopimuksemme mukaisesti pörssinoteerattuja osakkeita maksuksi velastaan 3 172,- (10 x 317,20,-). Tarkoituksemme on vaihtaa osakkeet nopeasti rahaksi.
Liisa Laine maksaa merkitsemänsä osakkeet.
- 31.1. Maksetaan tammikuun palkat 12 400,- (brutto). Palkanlaskentaohjelma on rikki, joten palkkojen sivukulut pitää laskea itse. Ennakonpidätykset ovat yhteensä 4 200, vähennetään TyEl-pidätys 4,5% ja työttömyysvakuutusmaksupidätys 0,4%, maksetaan km-korvauksia 205,20,- ja päivärahoja 108,-. Sosiaaliturvamaksu on 2,23%.
Maksetaan pankkilainan lyhennystä 8 000,- ja korkoa 3 480,-.

Tilinpäätöstietoja:

Saadaan puhelinlasku 390,50,- ja sähkölasku tammikuulta 633,45,-

Saadaan pakettiauton korjauksesta ja polttoaineista luottokorttilasku 885,60

Tavaroiden hankintameno tilikauden päättyessä 37 670,-

Yritys käyttää luovutukseen perustuvaa tuloutusta. Keskeneräiset urakat:

Kohde I:

- materiaalit	4 540	
- palkat + sos.kulut	<u>3 240</u>	7 780

Kohde II:

- materiaalit	2 760		
- palkat + sos.kulut	<u>920</u>	<u>3 680</u>	Yhteensä 11 460

Rakennuksen suunnitelman mukaiset poistot 500,-/kk ja evl:n mukaiset poistot 7% menojäännöksestä ($120\,000 - 3\,400 = 116\,600$, josta poisto 7% jaksotettuna kuukaudelle eli jaettuna $12 = 680$). Poistoeron muutos kirjataan.

Kaluston suunnitelman mukainen poisto on 25% jaksotettuna kuukaudelle = 280.

TyEL tammikuun palkoista 22% on maksamatta.

Työttömyysvakuutus tammikuun palkoista 0,85% on maksamatta ja tapaturmavakuutus on 3%.

Ryhmähenkivakuutus on 0,2%.

Kertyneet lomapalkat tammikuulta ovat 18,5% eli 2 294,-. Työnantajan TyEL:n osuus palkoista, työttömyysvakuutusmaksun osuus, tapaturmavakuutusmaksu ja sosiaaliturvamaksu kirjataan.

Pankkilaina erääntyy 31.7. 8 000 euroa ja 31.1. 8 000 euroa.

Verot jaksotetaan.

Pörssinoteerattujen osakkeiden arvo on 300 kappaleelta.

Jatka Parketti Expertin tiedoista seuraavaan tilikauteen. Yritys maksaa eräpäivänä ennakonpidätykset ja sosiaaliturvamaksut sekä arvonlisäveron. Kirjaa maksut eräpäivinä.

- 2.2. Maksamme omat ostovelkamme, puhelin-, sähkö- ja luottokorttilaskun ja saamme avoinna olevat laskut tilillemme.
- 7.2. Factoring Luotto Oy:ltä tulee laskelma:
Asiakkaan suoritukset	7 306,80,-
Luotto	5 904,-
Korko	40,-
Palkkio	60,-
Suoritus tilille	1 302,80,-
Asiakkaan vähentämät kät.al.	73,20,-
- 8.2. Osakkeenomistaja Pirkko Parketti maksaa merkitsemänsä osakkeet 30 kpl.
- 10.2. Maksetaan kaupparekisterikäsittelymaksu 200,-. Lähetetään kuitti maksusta muutosilmoituksen kanssa Patentti- ja Rekisterihallitukselle.
- Ostamme tavaroita I.m. Mikkosen Parketti Oy:ltä 15 375,-. Saadaan tavarat varastoomme. Ne on tarkoitus myydä välittömästi Saksaan.
- 11.2. Myydään puuparkettia Schultz AG:lle Saksaan 30 000,-. Laskuun merkitään molempien arvonlisäverotunnukset.
- Tavarat kuljettaa Saksaan Millisen kuljetus Oy. Sopimuksen mukaan myyjä huolehtii kuljetuksesta. Saamme Millisen Kuljetuksen 2 000 euron laskun, johon on merkitty sekä Millisen kuljetuksen että saksalaisen Schultzin alv. tunnus.
- 15.2. Myydään Norjaan Bergen Bruk AS:lle NOK 9 000,-. Kurssi on 8,000. Laskuun merkitään oma alv-tunniste.
- 23.2. Maksetaan ennakkoveroja 1 000,-
- 26.2. Kohde I on valmistunut. Lähetämme loppulaskun 23 370,-
- 27.2. Saadaan ilmoitus kaupparekisteristä, että korotus on merkitty kaupparekisteriin.
- 28.2. Myymme asiakkaillemme Puupinta Oy:lle asennuksia ja tarvikkeita 37 146,- I.m.
- Ostamme Parkettitukku Oy:ltä I.m. 24 600,- ja kirjaamme Reijolan Parketilta saapuneen alihankintalaskun 1 476,-
- Helmikuun palkat ovat samansuuruiset kuin tammikuussa. Palkanlaskentaohjelma on edelleen rikki. Km-korvauksia 189,- ja päivärahoja 108,-.

Tilinpäätöstietoja:

Helmikuun sähkölasku on 528,90,- ja puhelinlasku 664,20,-.

Polttoaine ym. ostot pakettiautoon luottokorttilaskun mukaan on 910,20,-.

Tavaravaraston hankintameno tilikauden päättyessä on hankintahintaan 32 000,- + alv. Osa tavaroista on kärsinyt vesivahingoista ja niiden arvo on hankintahinnan mukaan 100 kpl á 50,- ilman alv:a ja niiden todennäköinen luovutushinta on á 30,-. Varastossa on myös 1000 kpl laattoja, joiden hankintahinta on á 20,- ja tehdas on poistamassa niitä mallistostaan, joten tämän hetkinen hankintahinta on á 18,-. Molemmat ilman alv.

Keskeneräiset urakat:

Kohde II:

- materiaalit	5 760 (ilman alv)	
- palkat ja sos.kulut	<u>1 920</u>	Yhteensä 7 680

Muut tilinpäätöserät jaksotetaan samoin kuin edellisessä tilinpäätöksessä. Korkokanta on 5%.

Osakkeiden tilinpäätösarvo on á 320,-. NOK kurssi on tilinpäätöshetkellä 7,950.

Laadi edellisen tilikauden tapaan kirjanpito, tilinpäätös ja tee veroilmoitus.

SAMPO PANKKI			TILIOTE
TAMPERE - HERVANNAN PALVELUPISTE			01.01.-31.01.20xx
Insinöörinkatu 23			
33720 TAMPERE			
PUH. 010 54 61300			
			01.02.20xx
PARKETTI EXPERT OY			
Selkämäenkatu 6			YRITYSTILI
33720 TAMPERE			800014-2938475
			Luottoraja, EUR
Asiakkaan tulostama tiliote			35 000,00
Tap.pv	Määrä EUROA	Selitys	
		Saaja/Maksaja/Viesti/Viite	Saajan tilinumero
02.01.20xx	12 408,00	SALDO 01.01.20xx	
02.01.20xx	-11,50	PALVELUMAKSU SAMPO PANKKI	
04.01.20xx	15 372,00	VIITESIIRTO 1000009 Myrskylä Oy	800014-2938475
04.01.20xx	-10 736,00	TILISIIRTO 4000006 Parkettifirma Oy	500003-1453092
05.01.20xx	-408,00	TILISIIRTO 342700130 JOS Vahinkovakuutusyhtiö Oy	880028-4081925
05.01.20xx	-1 032,00	TILISIIRTO 342700970 JOS Vahinkovakuutusyhtiö Oy	880028-4081925
05.01.20xx	-36,90	PKORTTIMAKSU Konttoritaivas Oy Viesti: 000532857000245330 MF NRO 100803413931 VARMENTAJA	310 219 201 008 045
12.01.20xx	-5 460,00	VERO 001003030150125 VEROHALLINTO/VERONKANTOKESKUS	891997-10000724
12.01.20xx	-5 280,00	VERO 001003030150125 VEROHALLINTO/VERONKANTOKESKUS	891997-10000724
12.01.20xx	5 904,00	VIITESIIRTO 1000015 Factoring Luotto Oy	800014-2938475

SAMPO PANKKI			TILIOTE
TAMPERE - HERVANNAN PALVELUPISTE			01.02.-28.02.20xx
Insinöörinkatu 23			
33720 TAMPERE			
PUH. 010 54 61300			
			01.03.20xx
PARKETTI EXPERT OY			
Selkämäenkatu 6			YRITYSTILI
33720 TAMPERE			800014-2938475
			Luottoraja, EUR
Asiakkaan tulostama tiliote			35 000,00
Tap.pv	Määrä EUROA	Selitys	
		Saaja/Maksaja/Viesti/Viite	Saajan tilinumero
02.02.20xx	1 504,00	SALDO 01.02.20xx	
02.02.20xx	-19,50	PALVELUMAKSU SAMPO PANKKI	
02.02.20xx	-390,50	TILISIIRTO 31096540133041 Fonera Oyj	800304-6679430
02.02.20xx	-633,45	TILISIIRTO 41000565216 Tampereen Sähkönmyynti Oy	851997-10000108
02.02.20xx	-885,60	TILISIIRTO 2003004296345 Luottokunta	50001-216943
02.02.20xx	-25 338,00	VIITESIIRTO 4000033 Parkettifirma Oy	500003-1453092
02.02.20xx	-1 525,20	VIITESIIRTO 1420 Parkettiasentajat Oy	540041-10042991
02.02.20xx	22 226,00	VIITESIIRTO 1000012 Meriluoto Oy	800014-2938475
02.02.20xx	17 146,20	VIITESIIRTO 1000024 Kodin Onni Oy	800014-2938475
07.02.20xx	1 302,80	VIITESIIRTO 1000015 Factorin Luotto Oy	800014-2938475
08.02.20xx	3 000,00	VIITESIIRTO 1000024 Pirkko Parketti	800014-2938475

[illegible]

[illegible]

[illegible]

KONTTORITAIVAS OY			
Hämeenkatu 16			
33200 Tampere			
Puh. 010 409 2430			
www.konttoritaivas.fi			
Y-tunnus 0205461-6			
KOPIOPAPERI			
9035			
3	x	12,30	36,90
YHTEENSÄ			
			36,90
PANKKIKORTTI			
11/xx OP VISA DEBIT			
Korttinro 928419			36,90
Varmennuskoodi: 572048			
ALV	NETTO	VERO	BRUTTO
23,00 %	30,00	6,90	36,90
05/01/20xx 12:03 RO2 Kuitti# 576915			
Teitä palveli: Liisa			
Hämeenkatu 16, 33200 Tampere			

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

VARMA			LASKU	2110102753		
			01.01.20xx			
Parketti Expert Oy			Vakuutusnumero	33-3411124M		
Selkämäenkatu 6			Y-tunnus	7113435-1		
33720 Tampere			Laskun eräpäivä	20.01.20xx		
TYEL-VAKUUTUS						
PARKETTI EXPERT OY						
Vakuutetut			Kuukausipalkkaiset työntekijät			
Maksettava määrä			2 750,00 euroa			
			Muuta ennakkopalkkasummaa vaivatta osoitteessa www.varma.fi > kirjautuneen palvelut			
Maksamatta olevalle pääomalle peritään viivästyskorkoa veloituksen eräpäivästä maksupäivään korkolain 4 § 1 mo						
Eräpäivä	VIITENUMERO		Maksettava			
20.01.20xx	46634 11314 01010 27355		2750,00			
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma			Puhelin	010 2440		
PL 2, 00098 VARMA			Y-tunnus	0533297-9		
Salmisaarenranta 11, Helsinki						
Saajan tilinumero	Sampo 800019-1816950		TILISIIRTO			
Saaja	KESKINÄINEN TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ VARMA		Maksu välitetään saajalle vain Suomessa. Kotimaan maksujenvälityksen yleisten ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella.			
Maksaja	Parketti Expert Oy Selkämäenkatu 6 33720 Tampere		TyEL-vakuutus 33-3411124M Y-tunnus 7113435-1			
			Viitenumero mainittava maksettaessa			
			Viitenro	46634 11314 01010 27355		
Allekirjoitus			Eräpäivä	20.01.20xx	Euro	
Tililtä nro.			2 750,00			

[illegible]

Saajan tilinumero				IBAN		BIC	
NORDEA		166030-215619		FI95 1660 3000 2156 19		NDEAFIHH	
POHJOLA PANKKI		500001-21420862		FI64 5000 0121 4208 62		OKOYFIHH	
SAMPO PANKKI		800015-70250929		FI16 8000 1570 2509 29		DABAFIHH	
Saaja							
Verohallinto				Ennakkovero			
Läntinen veronkantoyksikkö				Verovuosi 20xx			
Maksaja							
PARKETTI EXPERT OY				Vero			
						1040,00	
Allekirjoitus				Määrä, jolle viivekorko lasketaan			
Tililtä nro				Viitenro	41900 08824 76100 00000		
				Eräpäivä	23.10.20xx	Euro	1040,00

[illegible][illegible]

Fonera Oyj			LASKU					
				Laskun pvm	31.01.20xx			
				Laskun numero	39914353119			
Parketti Expert Oy				Viitenumero	31096540133041			
Selkämäenkatu 6				Maksuehto	14 pvä netto			
33720 Tampere				Eräpäivä	13.02.20xx			
				Viivästyskorko	8 %			
				Huomautusaika	8 päivää			
Puhelinlasku ajalta	27.12.20xx-26.01.20xx				Verokanta		Veroll. Summa	
Liittymänumero 331425443					23 %		390,50	
Veroton summa:	317,48	ALV 23%	73,02					
Maksukehotuksen lähettämisestä laskutamme 5,00 euron käsittelykulun.								
Yhteensä	Yli-/alsuoritus	Ennakkomaksu	Eräpäivä	Maksettava				
390,50	0,00	0,00	13.02.20xx	390,50				
Fonera Oyj	Asiakaspalvelu 050 950 500		Pankkiyhteys					
PL 90 00031 FONERA	Tekninen tuki 050 960 600		Sampo					
www.fonera.fi			800304-6679430					
Y-tunnus 0225420-6	Kotipaikka: Helsinki							
Saajan tilinumero	Sampo 800304-6679430		IBAN	FI4815743000010189				
			SWIFT / BIC	NDEAFIHH				
Saaja	Fonera Oyj		TILISIIRTO					
			Vain kotimaan maksuliikenteessä					
Maksaja	Parketti Expert Oy							
	Selkämäenkatu 6							
	33720 Tampere							
			Viitenumero mainittava maksettaessa					
Allekirjoitus			Viitenro	31096540133041				
			Eräpäivä	13.02.20xx	Euro			
Tililtä nro.					390,50			

Tampereen Sähkölaitos			SÄHKÖLASKU				
				Laskun pvm	31.01.20xx		
				Laskun numero	101242578		
Parketti Expert Oy				Sopimusnumero	849381S		
Selkämäenkatu 6				Maksuehto	14 pvä netto		
33720 Tampere				Eräpäivä	13.02.20xx		
				Viivästyskorko	14 %		
				Huomautusaika	8 päivää		
ARVIOLASKU							
ARVIOLASKU 01.01.20xx-31.01.20xx							
Sähkönsiirto yhteensä						633,45	
Arviolasku yhteensä						633,45	
LASKU YHTEENSÄ						633,45	
Arvonlisäveroerittely							
Alv		Veroton		Vero		Yhteensä	
23 %		515,00		118,45		633,45	
Yhteensä		515,00		118,45		633,45	
Maksaessanne käyttäkää pankkiviitettä! Maksukehotuksesta perimme 5 euron viivästymismaksun.							
Tampereen Sähkönmyynti Oy		Puh. (03) 5653 5111	Pankkiyhteys		Kotipaikka	Tampere	
PL 175, Voimakatu 11		Fax. (03) 5653 5300	Sampo		Y-tunnus	2206132-2	
33101 Tampere			851997-10000108				
Saajan tilinumero			IBAN	FI 69 8519 9710 0001 08			
	Sampo 851997-10000108		BIC DABAFIHH				
Saaja	Tampereen Sähkönmyynti Oy		TILISIIRTO				
			Vain kotimaan maksuliikenteessä				
Maksaja	Parketti Expert Oy						
	Selkämäenkatu 6						
	33720 Tampere						
Allekirjoitus			Viitenro	41000565216			
			Eräpäivä	13.02.20xx	Euro		
Tililtä nro.							633,45

LUOTTOKUNTA			LASKU					
				Päivämäärä	31.01.20xx			
				Asiakasnumero	600046346			
Parketti Expert Oy				Laskun numero	333028885022385000			
Selkämäenkatu 6				Laskutuskausi	01.01.20xx-30.01.20xx			
33720 Tampere				Eräpäivä	15.02.20xx			
				Luottoraja	6000,00			
				Luottokorko	7,635 %			
				Viivästyskorko	8,00 %			
				Viitenumero	200 30042 96345			
Pvm	Viite	Kurssi	Ostopaikka/selite				Euroa	
			Edellisen laskun loppusumma				0,00	
			Viivästyskorko				0,00	
15.01.20xx	0302050456		Automaailma					
				Polttoaineet		220,00		
					Alv 23 %	50,60		
					Yhteensä		270,60	
				Korjaukset		500,00		
					Alv 23 %	115,00		
					Yhteensä		615,00	
30.01.20xx			Yhteensä				885,60	
Luottokunta			Asiakaspalvelu		Kotipaikka Helsinki			
PL 1162			Puh 09 6964 6015		Y-tunnus 0751699-0			
00101 Helsinki			Fax 09 6964 9600		Teollisuuskatu 1 B			
					00510 Helsinki			
Saajan tilinumero	OP-Pohjola 500001-216943		TILISIIRTO					
			Vain kotimaan maksuliikenteessä					
Saaja	Luottokunta							
Maksaja	Parketti Expert Oy							
	Selkämäenkatu 6							
	33720 Tampere							
					Viitenumero mainittava maksettaessa			
			Viitenro		200 30042 96345			
Allekirjoitus								
			Eräpäivä	15.02.20xx	Euro			
Tililtä nro.						885,60		

[illegible]

Millisen kuljetus

LASKU

Parketti Expert Oy
Selkämäenkatu 6
33720 Tampere

Laskun pvm 11.02.20xx
Laskun numero 1049
Viitenumero 3460 2148 214
Maksuehto 20 pvä netto
Eräpäivä 03.03.20xx
Viivästyskorko 14 %
Huomautusaika 8 päivää

	A hinta	Alv	Kpl	Yhteensä veroton
Kuljetus	2 000,00	23 %	1	2 000,00

Schultz AG
Kaiserstrasse 15
160319
Frankfurt am Main
GERMANY
DE136859098

Yhteensä 2 000,00

CPT Frankfurt am Main (Incoterms 2000)

Veroton	ALV 23%	Yli-/alisoritus	Eräpäivä	Maksettava
2 000,00	460,00	0,00	03.03.20xx	2 460,00

Maksukehotuksen lähettämisestä laskutamme 5,00 euron käsittelykulun.

Millisen Kuljetus Oy Puh. (03) 3159 419 Pankkiyhteys Kotipaikka Tampere
Possijärvenkatu 13 Fax. (03) 3159 429 Osuuspankki Y-tunnus 5214149-1
33400 Tampere info@millisenkuljetus.fi 500001-5300012

Saajan tilinumero	Sampo 800014-2938475	TILISIIRTO Vain kotimaan maksuliikenteessä
Saaja	Millisen Kuljetus Oy	
Maksaja	Parketti Expert Oy Selkämäenkatu 6 33720 Tampere	Viitenumero mainittava maksettaessa
Allekirjoitus		
Tililtä nro.		Viitenro 3460 2148 214
		Eräpäivä 03.03.20xx Euro
		2 460,00

[illegible]

Saajan tilinumero				IBAN		BIC	
NORDEA		166030-215619		FI95 1660 3000 2156 19		NDEAFIHH	
POHJOLA PANKKI		500001-21420862		FI64 5000 0121 4208 62		OKOYFIHH	
SAMPO PANKKI		800015-70250929		FI16 8000 1570 2509 29		DABAFIHH	
Saaja							
Verohallinto				Ennakkovero			
Läntinen veronkantoyksikkö				Verovuosi 20xx			
Maksaja							
PARKETTI EXPERT OY				Vero			
						1000,00	
Allekirjoitus				Määrä, jolle viivekorko lasketaan			
Tililtä nro				Viitenro		41900 08824 76100 00001	
				Eräpäivä		23.10.20xx	
				Euro		1000,00	

[illegible]

[illegible]

Parketti Expert Oy					
LASKU					
Laskun pvm	28.02.20xx				
Laskun numero	1196				
Parketti Expert Oy	Viitenumero 0101000033				
Selkämäenkatu 6	Maksuehto 14 pvä netto				
33720 Tampere	Eräpäivä 13.03.20xx				
	Viivistyskorko 8 %				
	Huomautusaika 8 päivää				
Tuote	Nimike	A hinta	Alv	Kpl	Yhteensä veroton
3001	Parkettilinjat	15	23 %	200	3 000,00
3002	Parkettilinjat	20	23 %	100	2 000,00
3003	Parkettilinjat	25	23 %	200	5 000,00
3004	Parkettilinjat	30	23 %	300	9 000,00
4000	Lajitelma	500	23 %	2	1 000,00
				Yhteensä	20 000,00
<div>Maksukehotuksen lähettämisestä laskutamme 5,00 euron käsittelykulun.</div>					
Veroton	ALV 23%	Yli-/alisuoritus	Eräpäivä	Maksettava	
20 000,00	4 600,00	0,00	13.03.20xx	24 600,00	
Parkettitutku Oy	Puh. (03) 5421 340		Pankkiyhteys	Kotipaikka	Toijala
Pätsiniementie 63	Fax. (03) 5421 341		Osuuspankki	Y-tunnus	1072111-9
37800 Toijala			530012-93881		
Saajan tilinumero	Osuuspankki 530012-93881		TILISIIRTO Vain kotimaan maksuliikenteessä		
Saaja	Parkettitutku Oy				
Maksaja	Parketti Expert Oy Selkämäenkatu 6 33720 Tampere				
			Viitenumero mainittava maksettaessa		
Allekirjoitus			Vitenro	0101000033	
			Eräpäivä	13.03.20xx	Euro
Tililtä nro.			24 600,00		

[illegible]

Fonera Oyj			LASKU				
			Laskun pvm		28.02.20xx		
			Laskun numero		39914353192		
Parketti Expert Oy			Viitenumero		31096540153030		
Selkämäenkatu 6			Maksuehto		14 pvä netto		
33720 Tampere			Eräpäivä		13.03.20xx		
			Viivästyskorko		8 %		
			Huomautusaika		8 päivää		
Puhelinlasku ajalta 27.01.20xx-26.02.20xx				Verokanta		Veroll. Summa	
Liittymänumero 331425443				23 %		664,20	
Veroton summa: 540,00				ALV 23%		124,20	
Maksukehotuksen lähettämisestä laskutamme 5,00 euron käsittelykulun.							
Yhteensä		Yli-/alsuoritus		Ennakkomaksu		Eräpäivä	
664,20		0,00		0,00		13.03.20xx	
						Maksettava	
						664,20	
Fonera Oyj			Asiakaspalvelu 050 950 500			Pankkiyhteys	
PL 90 00031 FONERA			Tekninen tuki 050 960 600			Sampo	
www.fonera.fi						800304-6679430	
Y-tunnus 0225420-6			Kotipaikka: Helsinki				
Saajan tilinumero		Sampo 800304-6679430		IBAN FI4815743000010189			
				SWIFT / BIC NDEAFIHH			
Saaja		Fonera Oyj		TILISIIRTO			
				Vain kotimaan maksuliikenteessä			
Maksaja		Parketti Expert Oy					
		Selkämäenkatu 6					
		33720 Tampere					
				Viitenumero mainittava maksettaessa			
Allekirjoitus				Viitenro		31096540153030	
				Eräpäivä		13.03.20xx	
Tililtä nro.						Euro	
						664,20	

Tampereen Sähkölaitos			SÄHKÖLASKU				
				Laskun pvm	28.02.20xx		
				Laskun numero	101242791		
Parketti Expert Oy				Sopimusnumero	849381S		
Selkämäenkatu 6				Maksuehto	14 pvä netto		
33720 Tampere				Eräpäivä	13.03.20xx		
				Viivästyskorko	14 %		
				Huomautusaika	8 päivää		
ARVIOLASKU							
ARVIOLASKU 01.02.20xx-28.02.20xx							
Sähkönsiirto yhteensä						528,90	
Arviolasku yhteensä						528,90	
LASKU YHTEENSÄ						528,90	
Arvonlisäveroerittely							
Alv		Veroton		Vero		Yhteensä	
23 %		430,00		98,90		528,90	
Yhteensä		430,00		98,90		528,90	
Maksaessanne käyttäkää pankkiviitettä! Maksukehotuksesta perimme 5 euron viivästymismaksun.							
Tampereen Sähkömyynti Oy		Puh. (03) 5653 5111		Pankkiyhteys		Kotipaikka	Tampere
PL 175, Voimakatu 11		Fax. (03) 5653 5300		Sampo		Y-tunnus	2206132-2
33101 Tampere				851997-10000108			
Saajan tilinumero			IBAN		FI 69 8519 9710 0001 08		
	Sampo 851997-10000108		BIC DABAFIHH				
Saaja	Tampereen Sähkönmyynti Oy		TILISIIRTO				
			Vain kotimaan maksuliikenteessä				
Maksaja	Parketti Expert Oy						
	Selkämäenkatu 6						
	33720 Tampere						
			Viitenro		41000565216		
Allekirjoitus							
			Eräpäivä	13.03.20xx	Euro		
Tililtä nro.					528,90		

LUOTTOKUNTA			LASKU				
			Päivämäärä	28.02.20xx			
			Asiakasnumero	600046346			
Parketti Expert Oy			Laskun numero	333028885022385243			
Selkämäenkatu 6			Laskutuskausi	01.02.20xx-28.02.20xx			
33720 Tampere			Eräpäivä	14.03.20xx			
			Luottoraja	6000,00			
			Luottokorko	7,635 %			
			Viivästyskorko	8,00 %			
			Viitenumero	200 30042 96429			
Pvm	Viite	Kurssi	Ostopaikka/selite			Euroa	
			Edellisen laskun loppusumma			0,00	
			Viivästyskorko			0,00	
17.02.20xx	0302050456		Automaailma				
				Polttoaineet	440,00		
28.02.20xx				Alv 23 %	101,20		
				Yhteensä		541,20	
				Korjaukset	300,00		
				Alv 23 %	69,00		
				Yhteensä		369,00	
			Yhteensä			910,20	
Luottokunta		Asiakaspalvelu	Kotipaikka Helsinki				
PL 1162		Puh 09 6964 6015	Y-tunnus 0751699-0				
00101 Helsinki		Fax 09 6964 9600	Teollisuuskatu 1 B				
			00510 Helsinki				
Saajan tilinumero	OP-Pohjola 500001-216943		TILISIIRTO				
			Vain kotimaan maksuliikenteessä				
Saaja	Luottokunta						
Maksaja	Parketti Expert Oy						
	Selkämäenkatu 6						
	33720 Tampere						
			Viitenumero mainittava maksettaessa				
			Viitenro	200 30042 96429			
Allekirjoitus							
			Eräpäivä	14.03.20xx	Euro		
Tililtä nro.						910,20	